

minna

1-2008

Naisemme Brysselissä

Suomalainen Naisliitto ry

Tässä Minnassa

- 3 Puheenjohtajan terveiset, Oili Pääwals
4 Tilkkuja
6 Helena Ranta kansalaisjärjestöistä, Maija Kauppinen
8 Suomalaiset naistoimittajat Kabulissa
9 Naisjärjestöt ottavat julkilausumin kantaa
10 Naisliittolaiset Brysselissä, Maija Kauppinen
13 Naislobby Euroopan sydämessä, Sanna Lehtinen
14 Dora Wahlroos vihdoin esillä, Maija Kauppinen
16 Naiset lasikattoon rikkomassa, Maija Kauppinen
18 Rokotteille Kela-korvaus
19 Naisten tiedesäätiö
20 Maailma muuttuu, muuttumeko me, Maija Kauppinen
22 Osastojen kertomaa:
Helsingin Osaston retki keskiaikaishuoneisiin, Maijaliisa Kaistila
Historian siipien havinaa Vaasan klubissa, Pirkko Riipinen
Ala-Tornion osastoilla Mikael Agricola, Marja-Riitta Tervahauta
Tommy Tabermann riemastutti torniolaiset, Tarja Kortenieniemi
Nuoret ja netti aiheena Hämeenlinnan osastossa, Ritva Rysä
Henkosia, säkeitä ja uutisia Oulun osastosta, Kirsti Ojala
32 Kirjaviisaat
33 Haluatko jäseneksi
35 Naisliiton johto: hallitus ja osastojen puheenjohtajat
36 Vaasa kutsuu MC-seminaariin ja 90-vuotisjuhliin

Kansi:

Naisliittolaiset EU-parlamentissa Brysselissä. - Kuva: Marja-Riitta Tervahauta.

s. 10-12.

s. 9.

s. 22-25.

s. 28-30.

s. 10-12.

Päätoimittaja: Maija Kauppinen

Kirjoittajat/jakuvuorot: Vesa Aaltonen, Maija Haavisto-Hyvärinen, Marja-Leena Jaakkola, Maijaliisa Kaistila, Maija Kauppinen, Vesa Kinnunen, Tarja Kortenieniemi, Sanna Lehtinen, Kirsti Ojala, Maila Perälähti, Oili Pääwals, Kirsti Riipinen, Ritva Rysä, Riitta Sivenius, Merja Talkamo, Marja-Riitta Tervahauta

Toimitusneuvosto: Maijaliisa Kaistila, Helsinki, Päivi Luoma, Tornio, Kirsti Ojala, Oulu, Kirsti Riipinen, Vaasa
Ritva Rysä, Hämeenlinna

Julkaisija: Suomalainen Naisliitto ry

Paino: Ykkös-Offset, Vaasa

ISSN 0358-8203

Seuraava Minna ilmestyy joulukuussa

Naiset miehiä parempia johtajia?

Kirjoitan tätä juttua aurinkoisen ja lämpimän äitienpäivän tunnelmissa. Palasin juuri kotiin herkkuliselta lounaalta entisessä Helsingin läänin vankilassa eli Nokassa tai Skatassa. Joskus Skatan vapausrangaistuksesta kärsivät vangit oli jaettu kolmeen ryhmään, joista yksi oli vesileipäryhmä. Sitten minun menu on huimasti edennyt. "Perheeni" koostuu 15 jäsenestä. Lapsia kilisteltiin luonnollisesti minulle, neljän lapsen äidille sekä miehelleni, jonka syntymäpäivä osui samalle päivälle. Kilistelimme myös pojalleni, joka oli edennyt tavoitteilemaan sa virkaan. Hakijoita oli ollut monta, joista loppuhaastattelun oli kutsuttu neljä miestä. Olen toki hyvilläni, että poikani valittiin, mutta naisliittolaisena tuli tietenkin mieleen: "Missä ovat naiset?"

Tilastojen mukaan vuonna 2006 suomalaisyritysten toimitusjohtajista oli naisia vain 7,6, hallituksis-

sa 22,3 prosenttia. Kuitenkin sama EVAn tutkimus kertoo naisjohtajien yritysten kannattavan miesjohtajia paremmin. Mistä moinen? Ovatko naiset miehiä parempia johtajia ja sopiiko heidän johtamistyylinsä nykymaailmaan näitä paremmin? Miksi naisjohtajia on kuitenkin vähän? Ovatko yritysten toimintatavat niin jäykät, ettei naisjohtajaa hyväksytä? Miksi nainen kohtaa matkalla huipulle lasikaton? Aiheuttavatko sen vain ulkoiset tekijät vai kokeeko nainen johtajuuden liian rankaksi? Pitäisikö naisen identiteettiä johtajan vahvistaa?... Paljon kysymyksiä, jotka odottavat vastausta. Naisten johtamien yritysten vähäisyys on herättänyt paljon huomiota lehdistössä. Samoin se, että nais-ehdokkaitten tie suuryritysten hallituspaikoille on jälleen vaikeutumasaa. Suomi laahaa jälkijunassa verrattuna pohjoismaisiin naapureihin. Esimerkiksi Norjassa 40 prosenttia hallitusten jäsenistä on naisia. Asiaa käsitellään myös Naisliiton omassa, kevään julkilausumassa, joka on luettavissa tämän lehden sivulla 9. Julkilausuma on lähetetty lehdistölle.

Suomalainen Naisliitto on täyttänyt sata vuotta ja laatii parhaillaan vanhan rinnalle uutta strategiaa. Mietimme, mikä on järjestön tehtävä tänään. Miten rohkaista naisia nousemaan aliarvostetusta asemasta ja miten luoda tasavertaiset mahdollisuudet vallankäytön ja päätösten alueilla? Miten raivata naisen tietä johtajuuteen? Tavoitteissam-

me on myös eri ammateissa olevien naisten palkkauksen saaminen miesten tasolle sekä työuupumukseen ja perheväkivaltaan puuttuminen.

Anna Kortelainen kuvaa EVAn raportissa Varhaiset johtotähdet Suomen ensimmäisiä johtajanaisia, muun muassa naisasialiikkeen voimahahmoa Alexandra Gripenbergiä, Suomen Naisyhdistyksen pitkäaikaista puheenjohtajaa. Johtajuus asetti tämän usein vaikeiden asioiden ratkojaksi, ja riitoja syntyi sekä ulkopuolisten että jäsenten kanssa. Hänen mottonaan oli "Jos olemme pieniä, muistakaamme että voimme olla suuria yksimielisyydessä". Tämä lienee nykyäänkin hyvä ohjenuora. Erimielisyydet on ratkottava ja edettävä päämäärään. Valitettavasti ei aina näin ole. Tuntui pahalta lukea lehdestä erään naiskansanedustajan väitteen, että naisten välinen kilpailu on raadollista eduskunnassa. Alexandra Gripenberg jatkaa ohjettana: "Jos olemme unohtuneita, tehkäämme työtä tullaksemme tunnetuiksi vain siinä, mikä on oikeata, hyvää ja suurta elämässä".

Toivotan teille jokaiselle onnellista kesää!
Oili Pääwals

Kirjan ja ruusun päivä Bulevardilla

Suomalaisen Naisliiton Helsingin Osasto osallistui Kirjan ja ruusun päivään Suomen Valkonauhaliiton kanssa, jonka säätiön tiloissa Bulevardilla yhteinen yleisötilaisuus järjestettiin. Käytössä oli myös piha, jonne oli pystytetty kirjojen vaihtotori "tuo tullessas, vie mennessäs". Sisätiloissa oli kaksi näyttelyä. Toinen niistä kertoi kirjailija Marja Salmelaisesta, toiseen oli **Leila Ahto** koonnut taidokkaasti käsinsidottuja kirjojaan. Lisäksi Naisliitto ja Valkonauhaliitto esittelivät toimintaansa sanoin ja esittein.

Suomalaisten naiskagaalien hiljaisesta vastarinnasta ja rohkeudesta sortokaudella kertoi naisliittolainen **Maija Kauppinen** (kuvassa) kahteen otteeseen. Vastarintaan osallistui useita naisliittolaisia, joista näkyvimmin Maissi Erkkö, Tekla Hultin ja Olga Oinola. Maijan tutkimusten löydöksiä kuuntelu kävi seikkailukertomuksesta. Hiljaista vastarintaa on harastettu menestyksekkäästi jo ennen Intian tapahtumia. Päivänvarsinainen vetonaula oli ylipuutarhuri **Arno Kasvi**, joka tuli suoraan työpaikaltaan Turun yliopiston Ruissalon puutarhasta tuoden tullessaan kevään kukkakimpun. Arno Kasvi on armoitettu kaiken puutarhassa kasvavan ystävä, ja se kuuluu hänen puheessaan. Vaikka hän yritti keskittyä uusimman kirjansa Arnon keittiökasvit esittelyyn, puhe rönsyli monipuolisesti ja niin innottavasti, että moni kuulijoista istuttaa tänä suvena palstalleen maan lämmettyä runsain mitoin ainakin terveellisiä papuja.

Tapahtuman juonsi Naisliiton Helsingin Osaston puheenjohtaja **Leena Krohn**, emäntinä toimivat Valkonauhaliiton pääsihteeri **Irja Eskelinen** ja projektsihteeri **Tuija Viestilä**. Musiikillisia välipaloja tarjoilui kolaratuuri-sopraano **Siru Kivelä**, jota säesti **Taru Koivisto**. Tarjolla oli

myös sitruunanektaria ja alkoholitommien juomien reseptejä.

Onnistunut tapahtuma kannusti järjestäjät ajattelemaan seuraavan vuoden Kirjan ja ruusun päivää, ja valmistelut käynnistettiin saman tien. - Kuva: Riitta Sivenius.

Lomakohteita vain naisille

Iranin viranomaiset suunnittelevat lomakohdetta, joka olisi vain naisille. Arezoun saarelle suunniteltuun kompleksiin tulee luksusluokan hotellin lisäksi ravintoloita, joissa koko henkilökunta on naisia. Miehillä pääsy alueelle on kielletty.

Myös Kiinaan on suunnitteilla kokonainen lomakaupunki, joka olisi ensisijaisesti naisille. Se tulee Shuangqiaoon ja on tarkoitettu 3-5 vuoden päältä. Miehet ovat tervetulleita naistenkaupunkiin, kunhan antavat naisten päättää aktiviteeteista ja valita ruokapaikan.

Toimisto remontissa

Suomalaisen Naisliiton huoneistossa Aurorankadulla alkaa putkiremontti heinäkuussa, ja myös keittiö ja toimistohuone uusitaan. Naisliiton ja Helsingin Osaston toimisto muuttaa kesä-heinäkuun vaihteessa toisiin tiloihin. Uusi osoite ei ole vielä varmistunut, mutta liitto on hankkinut kännykän, jonka numero on 0440699277. Aurorankadulle lähetetty posti ohjataan uuteen osoitteeseen ja lankapuhelimen vastaa jassakin kerrotaan oikea numero. Putkiremontin arvioidaan kestävän loka-kuun puoleenväliin.

Ei nyrkkiä vaan rauhaa

Kotirauhaa on naisiin kohdistuvan parisuhdeväkivallan vastainen kampanja, johon osallistuu valtaosa EU-maista. Suomessa sen toteuttaa Väestöliitto kansalaisjärjestöjen sekä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa ja rahoittaa RAY eli Raha-automaattiyhdistys. Mukana on myös eduskunta, jonka kansanedustajat vakuuttivat vastustavansa väkivaltaa painamalla kämmenensä kuvan lakanaan. Keskustalaiset vihreän, demarit punaisen, vihreät vihreän, kokoomuslaiset sinisen...

Lakana oli esillä Strasbourgin Euroopan neuvoston

kokouksessa huhtikuussa. Vas. Kotirauhaa-kampanjan koordinaattori **Suvi Arapkirli**.

Kampanja kestää vuoden loppuun ja sen tarkoitus on paitsi tiedottaa ongelmasta myös edelleen madaltaa kynnystä ilmoittaa asiasta poliisille. Viime vuonna poliisilletuli lähes 2900 parisuhdeväkivaltailmoitusta eli 150 tapausta enemmän kuin edellisellä vuonnalla. Uhreista 86 prosenttia oli naisia.

Maikki Friberg -palkinto miehelle

Helsingin yliopiston Maikki Friberg -tasa-arvopalkinnon sai tänä vuonna valtiotieteiden tohtori Jukka Lehtonen. Palkinto on arvoltaan 5 000 euroa, ja se jaetaan vuosittain Helsingin yliopistossa tehdystä tasa-arvotyöstä.

Yliopiston sosiologian laitoksella pitkään toiminut ja nykyään kasvatustieteen laitoksella työskentelevä **Jukka**

Lehtonen on tutkinut seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen kohtelua ja näiden työelämässä kohtaamia ongelmia. Tutkimustuloksiaan hän on aktiivisesti julkaissut ja näin auttanut niiden ottamista yliopisto-opetukseen.

Unifemin puheenjohtaja Helena Ranta:

Siskoa ei jätetä

Professori, oikeushammaslääkäri Helena Ranta tunnetaan kansainvälisten katastrofien jälkiselvittelijänä. Tuntemattomampaa, mutta yhtä tärkeää on hänen työnsä naisten aseman ja ihmisoikeuksien palvasieluisena puolustajana.

"Vaikka en ole koskaan noussut naisasiassa barrikadeille, se on minulle yhtä tärkeä kuin ihmisoikeudet ja tasa-arvo", Helena Ranta aloittaa. "Sillä naisten oikeudet ovat ihmisoikeuksia."

Eväät elämäkatsomukselleen hän sai lapsuudenkodistaan Kajaanista.

"Äitini oli opettaja ja sitä mieltä,

että tasa-arvo kuului kaikille. Myös isäni oli avarakatseinen, hän kannatti esimerkiksi naispappeutta – jo 1950-luvulla."

Kodin perintöä ovat myös rohkeus ja ennakkoluulottomuus toimia kuten Helena Ranta on sittemmin tehnyt: erikoistunut miehiseen ammattiin ja lähtenyt epäroimättä sotalueille eri puolille maailmaa.

Tosin hän ei nuorena hammaslääketieteen opiskelun aloittaessaan kuvitellut, että 30 vuotta myöhemmin alkaisi tutkia joukkohaudoista kaivettujen ihmisten hampaita. Pikemminkin haaveena oli turvallinen elämä edustuskoteineen, perintöhuonekaluineen ja laatuviineineen.

Mutta elämä kuljetti toisin.

Helena Ranta esitelmöi viime vuoden Perinnepäivänä työstään kriisialueilla. Helsingin Osaston puheenjohtaja Leena Krohn kiittää häntä kukkasin. - Kuva: Maija Haavisto-Hyvärinen

Kuolleillakin ihmisoikeutensa

Naisjärjestöihin Helena Ranta tutustuvasta 1990-luvun puolivälissä. Eli samoihin aikoihin, jolloin työ kriisialueiden uhrien tunnistajana alkoi.

”Olin erikoistunut oikeushammaslääketieteeseen, ja 1990-luvulla minut nimettiin uhrien tunnistusyksikön jäseneksi. Kansainväliset työt alkoivat Bosnian sodan jälkeen 1996, jolloin sain työkomennuksen Srebrenicaan, jossa 7 000 muslimimiestä oli teloitettu.”

Helena Ranta kertoo oivaltaaneensa tuolloin, että kuolleillakin on ihmisoikeutensa. Hän alkoi myös miettiä, miten sotarikokset ja rikokset ihmisyyttä vastaan pitäisi tutkia, jotta syylliset saadaan vastaamaan teoistaan. Mutta myös, miten auttaa naisia, joista moni oli menettänyt sekä miehensä että poikansa.

Noihin aikoihin Helena Ranta sai palkinnon ihmisoikeuksia edistävästä Zonta-naisjärjestöltä. Siitä johti ministeri Helvi Sipilä, tuttu nainen jo Helenan partiolaisajoilta ja yksi syy, miksi Helena liittyi myöhemmin Zonta-naisiin. Vuonna 2003 Eeva Ahtisaari pyysi Helena Rantaa Suomen Unifemin valtuuskuntaan. Se kuten myös YK:n alainen Naisten rahasto Unifem ovat Helvi Sipilän perustamia.

”Lähdin mukaan, koska arvostan Unifemin työtä. Erityisesti minua kiinnostivat ihmisoikeusasiat, joihin olin jo hyvin perehtynyt muun muassa Ihmisoikeusliiton johtokunnan jäsenenä, Helena Ranta kertoo.

Naisjärjestötyö imaisi tulokkaan pian mukaansa. Kahden valtuuskuntavuoden jälkeen hänet valittiin vuonna 2007 Suomen Unifemin puheenjohtajaksi ja pian sen jälkeen myös Naisjärjestöjen Keskusliiton varapuheenjohtajaksi.

”Suostuin ehdolla, että kun kutsu kuuluu maailmalle, se on ensisijainen velvoite. Kaikki muu siirtyy syrjään.”

Laaja asiantuntijaverkosto

Nyt, toisen puheenjohtajavuoden puolivälissä, Helena Ranta toteaa, että sotien ja konfliktien jälkeen on ollut hyvä työskennellä naisten parissa.

Sodilla ja konflikteilla häntä tarkoitetaan kansainvälisiä oikeuslääketie-

Professori Helena Ranta kertoo Unifemin työn kuten naisjärjestöjen työn yleensäkin olevan pienten askelten politiikkaa. - Kuva: Helsingin yliopisto.

teellisiä tutkimuksia, jotka veivät hänet Bosnia-Hertsegovinan jälkeen Kosovoon, Kameruniin, Peruun, Irakiin ja Tšetšeniaan. Vuonna 2005 hän osallistui Kaakkois-Aasian tsunamin selvittelyyn ja seuraavana vuonna Lappeenrannan Huhtiniemen joukkohautojen vainajien tutkimuksiin.

Tämän luettelon jälkeen on helppo ymmärtää Helena Rannan toive, ettei uusia projekteja enää tulisi, ei ainakaan paljon, vaan hän voisi keskittyä naisten aseman parantamiseen Suomessa ja kehitysmaissa.

Tähän Helena Rannalla on erinomaiset valmiudet, sillä hän voi hyödyntää ainautlaatuisia kokemuksiaan ja suhteitaan. Hän on työskennellyt muun muassa oikeusministeriössä, ollut vieraillevana tutkijana Norjassa ja Iso-Britanniassa ja on nyt professorina Helsingin yliopiston oikeuslääketieteen laitoksella. Eniten julkisuutta ja kansainvälisiä yhteyksiä on tuonut kuitenkin hänen työnsä ihmisoikeusloukkausten ja sotarikosten tutkijana.

”Työni on tuonut mukanaan laajan verkoston, ja aina löytyy joku

jonkatunnen ja joka voi auttaa. Voin soittaa suoraan ministerille tai kansanedustajalle, jopa kansainvälisen Unifemin pääjohtajalle, juurivalituille espanjalaiselle Inés Alberdille.

Unifem avaa ovia Helena Rannalle, ja hän puolestaan Unifemille.

Niinpä Suomen Unifemin oli helppo saada tasa-arvoministeri Stefan Wallin Turun kevätkokouksen kunniavieraksi ja kirjoittamaan nimensä Unifeminkansainväliseen, naisiin kohdistuvaan väkivallan vastustamiskampanjakirjaan Say Not to Violence Against Women.

Kirja miljoonine allekirjoituksineen luovutetaan marraskuussa YK:n pääsihteerille Ban Ki-Moonille New Yorkissa.

Avustusrahat pienistä puroista

Suomen Unifemin puheenjohtajana Helena Ranta ei ole vain nimekeulassa, vaan hän osallistuu toimintaan ”kädet savessa”.

Eli ruohonjuuritasolla.

Tässä onkin Helena Rannan vahvuus: hän taitaa ammattinsa, on tunnollinen ja tekee työnsä toisissaan tapahtuupa se joukkohaudassa, yliopiston opettajakorokkeella tai puhujapöytässään YK:ssa.

Unifemissa hän on, koska koee kansalaisjärjestön toiminnan arvokkaaksi, antoisaksi ja riittävän laajaksi.

Suomessa Unifemin päätehtävä on naisten aseman edistäminen, ihmisoikeuksista tiedottaminen ja avustustoiminta eli varainhankinta. Sitä varten paikallisyhdistykset järjestävät erilaisia tapahtumia – konsertteja, ensiapukursseja, toritapahtumia, naistenpäivän seminaareja – joiden tuotto menee avustustilille. Esimerkiksi viime syksynä järjestettiin Afganistan-iltoja, joissa kuultiin esitelmä maan naisten elämästä ja syötiin etninen päivällinen.

Afganistan onkin Indonesian Acehin ohella maa, jonka naisia Suomen Unifem avustaa. Tukea tähän se saa ulkoministeriöltä.

”Tuemme Afganistanin naisten-keskusten toimintaa erityisesti lakineuvonnan alalla eli muutamme pykälät paperilla todeksi”, Helena Ranta kertoo ja lisää, että se on pienten askelten kestävä kehityspolitiikkaa maassa, joka on köyhä ja jossa naisten ahdinko on syvä.

Se on kuitenkin ainoa tie, sillä naisten aseman parantaminen vähentää lähes aina köyhyyttä.

Sodasta ja tsunamista kärsineessä Acehissä maakunnassa taas pyritään aktivoimaan naisten yhteiskunnallista ja poliittista osallistumista ensi vuoden vaaleihin.

Unifemin iskulause ”Siskoa ei jätetä” on vaativavelvoite. Helena Ranta on ottanut sen omakseen. ■

Suomen Unifem

- on kaikille avoin kansalaisjärjestö;
- perustettu 1981;
- kuuluu YK:n Naistenrahasto Unifemiin, joka on perustettu Helvi Sipilän aloitteesta 1976;
- edistää naisten asemaa ja ihmisoikeuksia tiedottamalla, vaikuttamalla ja keräämällä rahaa em. rahastolle ja omiin kehitysyhteiskohteisiinsa;
- paikallistoimikuntia 36, joissa jäseniä noin 2 600;
- puheenjohtajana professori Helena Ranta.

Suomalaiset naistoimittajat Kabulissa

Kun Kabulin naistoimittajat viime syksynä pyysivät suomalaiselta toimittajalta **Eeva Koskiselta** apuakoulutuksen järjestämiseen Afganistanin naistoimittajille, Eeva ei voinut muuta kuin sanoa kyllä. Onneksi Naistoimittajien yhdistys ja ulkoministeriö olivat hankkeelle suopeita. Niinpä toukokuussa kaksi Naistoimittajien johtonaista, puheenjohtaja Eeva Koskinen (kuvassa oik.) ja hallituksenjäsen **Päivi Nikkilä** matkustivat kuumaan Kabuliin, jossa tapasivat paikallisen sisäjärjestön puheenjohtajan, tv-toimittaja **Shafiq Habibi** (kuvassa vas.) ja naistenasioiden ministeriön Mowan toimittajan **Soma Kawofin**. Suomalaisnaiset keskustelivat myös ministeriön tiedotusosaston johtajan ja mediavaastavaan kanssa. Ja totesivat, että käytännön ongelmia riittää ratkottaviksi alkaen siitä, miten Afganistanin maakuntien naistoimittajat pääsevät koulutukseen ilman että turvallisuus vaarantuu. Koulutusta suunnitellaan nyt maassa olevan BBC:n koulutuskeskuksen kanssa. - MK.
Lisätietoja: www.naistoimittajat.fi.

Julkilausuma 13.4.2008, Suomalainen Naisliitto ry

Naisia yritysten johtopaikoille

Suomalainen Naisliitto ry rohkaisee yrityksiä valitsemaan naisia johtotehtäviin. Se kannattaa.

Positiivinen kehitys näyttää pysähtyneen. Naisehdokkaita suuryritysten hallituspaikoille on edellisvuosia vähemmän. YK:n naisten maailmankonferenssissa vuonna 1995 laaditussa toimintaohjelmassa kiinnitettiin huomiota nais-tenaliedustukseen lähes kaikilla vallankäytön alueilla. Suomessa on naispresidentti ja ennätysmäärä naisia hallituk- sessa. Kuitenkin vain alle kymmenesosa yritysten toimitusjohtajista ja alle neljäsosa yritysten hallitusneuvostojen jäsenistä Suomessa on naisia.

Tasaisempi sukupuolijakauma yritysten johtopaikoilla on tasa-arvo- ja oikeuden mukaisuuskysymys. Kyse on kui- tenkin myös yrityksen menestyksestä. Yritykset tarvitsevat päteviä ja osaavia johtajia. Väite, ettei päteviä naisia ole tarjolla, ei ole totta. Yli puolet yhteiskuntatieteellisen tai kaupallisen korkeakoulututkinnon suorittaneista on naisia. Valmistuneiden tasa-arvoinen rekrytointi kasvattaa tulevaisuuden johtajia.

Myös EVA:n tuore tutkimus todistaa naisjohtoisten yritysten menestyvän. Niiden kannattavuus eli pääoman tuot- toaste oli 14 prosenttia, kun taas miesjohtoisten 12,2. Jos hallituksen jäsenistä vähintään puolet oli naisia, kannatta- vuus oli 14,7. Jos naisia oli alle puolet hallituksen jäsenistä, kannattavuus oli 11,5 prosenttia. Kiistaton yhteys nais- johtajuuden ja yrityksen kannattavuuden välillä ei selity yritys- ja toimialakohtaisilla tekijöillä. Naisten tietotaitoa ei ole varaa jättää käyttämättä.

Julkilausuma 29.4.2008, Naisjärjestöjen Keskusliitto

Lisää naisia päättäjiksi yrityksiin, kuntiin ja kunnallisiin liikelaitoksiin sekä ehdolle kunnallisvaaleissa

Naisten määrä on edelleen vähäinen yritysten ja pörssiyritysten hallituksissa sekä strategisessa johdossa. Heidän osuutensa on pysynyt vuosia vajaan kahdentoista prosentin tuntumassa. Tämän toteavat lukuisat tutkijat ja talous- lehtien tämän kevään seurannat. Kuntien omistajaohjauksesta on syytä keskustella syksyn kunnallisvaalien lähesty- essä. Kunnallisten liikelaitosten ja tytär- ja osakkuusyritysten omistajuus on kuntalaisilla – sekä naisilla että miehillä. Miten kuntalaisten omistajaohjaus toteutuu kunnissa, kuntayhtymissä ja kunnan liikelaitoksissa? Kuntien palvelu- hankinnoissa tulisi kuulua tasapuolisesti sekä kunnassa asuvien naisten että miesten ääni.

Valtionyhtiöiden hallituksissa on tätä nykyä yksi tai useampia naisia. Tämä on seurausta valtion vuonna 2003 päättämästä velvoitteesta, jonka mukaan 40 prosenttia valtion esittämistä jäsen ehdokkaista yhtiöiden hallituksiin tulee olla naisia. Valtion esimerkillisyys ei ole kuitenkaan laajentunut yksityisiin pörssiyrityksiin. Niiden joukossa on edelleen yrityksiä, joiden hallituksissa ei ole yhtään naista.

Valtionyhtiöiden omistajia ja osakkuusomistajia ovat suomalaiset naiset ja miehet. Yksityisten yritysten osak- keenomistajina on niin ikään naisia ja miehiä sekä monia instituutioita. Yhtiöiden omistajat käyttävät ääntään omis- tuksensa suhteessa. Millaista omistajaohjausta nykyiseltä pohjalta tapahtuu? Miten yritysten omistajaohjauksessa näkyy yhteiskuntavastuu, ympäristövastuu ja tulevaisuuden visiointi.

Osakeyhtiöiden omistajilla on oikeus valita yhtiölle paras mahdollinen hallitus. Omistajat valitsevat yhtiökoko- uksessa nimitysvaliokunnan esittämistä ehdokkaista hallitukseen jäsenet. Nimitysvaliokunnan käyttäminen edistää valintaprosessin läpinäkyvyyttä ja järjestelmällisyyttä.

Tieto siitä, että naisjohtoisten yritysten kannattavuus on keskimäärin 10 prosenttia parempi kuin miesten johta- mien yritysten, ei ole kantautunut omistajatahoille, eikä näy hallitusten jäsenten nimityskäytänteissä. Muissa Poh- joismaissa on pörssiyritysten hyvän hallintotavan suosituksiin sisällytetty sukupuolijakauma.

Naisjärjestöjen Keskusliitto suosittaa, että Arvopaperimarkkinayhdistys ry päivittää pörssin hyvän hallintotavan suosituksiaantasa-arvon vahvistamiseksi. Naisten parhaat kyvyt ja osaaminen on saatava hallitustyöskentelyyn mu- kaan ja palvelemaan yritysten omistajien etua.

Naisjärjestöjen Keskusliitto kannustaa naisia asettumaan ehdolle ensi syksyn kunnallisvaaleissa. Kunnat ovat naisten suuria työnantajia sekä järjestävät päivähoito-, koulu- ym. palveluja, jotka mahdollistavat naisten osallistu- misen työelämään. Siksi on tärkeää, että naiset kantavat aktiivisesti vastuuta kunnallisten peruspalvelujen järjestä- misestä tulevaisuudessa. Naisten osaamista ja arkielämän asiantuntemusta sekä käyttäjälähtöistä asioiden hoitoa tarvitaan kunnissa kipeästi, jonka vuoksi naisten mukana olo myös mm. maankäyttöä ja rakentamista koskevassa päätöksenteossa on tärkeää. Maan hallituksessa on jona isenemmistö ja eduskunnan naisten lukumäärä nousi viime vaaleissa ennätystekseen 84:ään. Tästä kehityskulusta on aika ottaa esimerkkiä myös kunnissa.

Naisemme Brysselissä

Kun europarlamentaarikko Piia-Noora Kauppi kutsui naisliittolaisia tutustumaan europarlamenttiin ja sen toimintaan, Brysselin koneeseen nousi yksitoista naista. Parlamentin ohessa tuli Euroopan pääkaupunki heille tutuksi suklaata ja Manneken Pisiä myöten.

”Salionnyttuoletajäyynnä”, europarlamentaarikko Piia-Noora Kauppi viittoilee eri puolille suurta parlamenttisaalia ja pohtii jo, mihin seuraavat jäsenet istutetaan sitten kun uusia jäsenmaita EU:hun jälleen hyväksytään. ”Vai rakennetaanko uusi talo?”

Onmaanantaijosaliontyhjää. Vain vierailijoita parveileeryhmissä salin takaosassa. On parlamentaarikkojen vapaapäivä, jos siksi voi kutsua päivää, jolloin tavataan ja kestitään kotimaan vieraita.

Kieliä enemmän kuin Babylonin tornissa

Parlamenttirakennuksessa meidät otti vastaan EU:n tiedottaja **Jarmo Oikarinen** ja aloitti päivän kertomalla faktaa EU:sta.

EU-parlamentissa on 27 jäsenvaltiota ja niillä parlamentaarikkoja eli meppejä 785, joten se on Euroopan suurin lakiasäätävä elin. Naisia parlamentissa on kolmannes. Virosta, Luxemburgista ja Ruotsista heitä on lä-

hes puolet, Suomen 14:stä vierailupäivänä viisi, nyt kuusi. Tuopäivähän oli 30. maaliskuuta eli päivä, jolloin Jyrki Katainen päätti vaihtaa ulkoministerin ja oli jo kutsunut Aleksander Stubbin Brysselistä Helsinkiin. Ilkka Kanervan tekstiviestisekoiluista ei puhuttu EU-vierailun aikana lainkaan, mutta sitäkin ahkerammin seuraavana aamuna, kun tuli tieto ulkoministerin vaihtumisesta.

Muttatakaisin parlamenttiin, jonka Jarmo Oikarinen kertoi olevan varsin monikielinen. Kun alussa eli 1952 kieliä oli 12, niitä on nyt, kun iiri tuli mukaan, 23. Yhdistelmäkieliä kertyy 507, ja kaikilla niillä myös palvellaan.

Poliittisiryhmiä parlamentissa on yhdeksän. Suurimmat ovat EPP-ED eli Euroopan kansanpuolueen ja Euroopan demokraattien ryhmä (278 edustajaa), PES eli Euroopan parlamentin sosiaalidemokraattien ryhmä (217) ja ALDE eli Euroopan liberaalidemokraattien liiton ryhmä (103). Piia-Noora Kauppi kuuluu kokoomusta edustavaan suurimpaan ja vaikutusvaltaimpaan ryhmään.

Ajankohtaisista asioista Jarmo Oikarinen mainitsi Lisabonin sopimuksen, joka tuo parlamentille lisää valtaa,

mikäli kaikki maat sen ratifioivat. Sen pitäisi tapahtua ennen ensi vuoden parlamenttivaaleja.

Tulevista laeista on taastärkein ympäristöä koskeva lainsäädäntö.

Naisten oikeudet kiinnostavat vain vähän

Yhdeksättä vuotta meppinä oleva Piia-Noora Kauppi kertoi puolestaan parlamentaarikon työstä, jota pitää ainutlaatuisena kokemukse-
na. Jotta siinä menestyisi, on oltava aktiivinen ja kuuluva. Ja tietysti hallittava asiat ja osattava esittää ne tiiviisti. Keskimäärin puhe-
aikaa on parlamenttitalissa 5-6 minuuttia, mutta yhden minuutin puhevuorotkin ovat taval-
lisia. Hyvä veli -verkosto toimii täälläkin, eikä henkilökemian kiemuroilta välttyä.

EU-parlamentaarikko puhui myös valio-
kuntatyöskentelystä, jota piti tärkeimpänä
työnään. Valiokuntia on parikymmentä, jois-
ta yksi naisten oikeuksien ja sukupuolten ta-
sa-arvon valiokunta. Kuntiedustelimme, mitä
asioita valiokunta, johon Piia-Noorakin kuu-
luu, hoitaa tällä hetkellä, hän kysyi, haluam-
meko rehellisen vai yleisen vastauksen. Kun
halusimme rehellisen, hän kertoi, ettei tällä
hetkellä juuri mitään.

"Valiokunnan asioita ei koeta tärkeimmik-
si", hän selitti mutta totesi, että toki ihmisoike-
usasioille pitäisi tehdä jotakin. Talous- ja raha-
asioiden valiokunta vie kuitenkin valtaosan
hänen aikaansa ja kiinnostusta.

Komissiositapuhuessaan Piia-Noora Kaup-
pi mainitsi myös lobbauksen, joka on joskus
tiukkaakin. Europan komission mielestä lob-
baaminen on kuitenkin toimivan demokra-
tian olennainen piirre. Niinpä ei ihme, että
Euroopan parlamentin rekisterissä on 4 750
edunvalvojaa, joista 2 570:lla pysyvä kulkul-
upa. Kaikkiaan lobbyreita arvioidaan olevan
Brysselissä 15000-20000, puolet näistä edus-
taa yrityselämää.

Piia-Noora Kauppi tarjosi meille myös il-
lallisen Brasserie Louisassa. Se on skandinaa-
vinen ravintola, jonka omistaa suomalainen.
Ruoka oli brysseliläis-italialaista: lampaanka-
riketta ja jälkiruoaksi tiramisua. Brysselin ruo-
asta on todettava, että se on paitsi tukevaa ja
suolaista, myös makeaa. Vohveleita on tarjol-
la jokakahvilassa ja olutta jokakulmassa. Mai-
nostetut simpukat jäivät tällä matkalla mais-
tamatta, mutta tuoreita parsoja sai.

Kongolaisten "verellä" rakennettu kaupunki

Koska parlamenttievierailu vei vain päivän, ai-
kaa tutustua myös itse Brysseliin jäi. Tässä
meille antoi ensi aakkoset paikallinen opas,

Hyvä veli -verkostojen vastapainoksi tarvitaan naisverkostoja. Oili Pääwals (vas.) ja Piia-Noora Kauppi verkostoitumassa.

EU-parlamenttimatkalle osallistui naisliittolaisten kanssa edellis-
vuosien meppejä.

Vaikka omenapuut kukkivat, Brysselin sää oli viileä kuten naistenme vaat-teista näkyy. Vasemmalta Oili Pääwals, Raija Virtanen, Liisa Temisevä, Airi Virkkunen ja Maija Kauppinen.

kymmeniä vuosia maassa asunut **Sirpa Halen**. Hän vei meidät ensin keskustanulkopuolelle Atomiumiin, joka oli rakennettu vuoden 1958 maailmannäyttelyä varten. Alun perin sen oli tarkoitus olla pystys-sä vain puoli vuotta, mutta kun sitä käytiinsankoinjoukoin katsomassa, se jätettiin paikoilleen ja on nyt suosituimpia turistinähtävyyksiä.

Atomiumin jälkeen näimme Laekenin linnan, Belgian kuningas Albert II:n kodin. Häntä ennen siel-läasui kuningas Beaudoin Fabiolan-sa kanssa. Ohitimme kuninkaalliset kasvihuoneet, ihailimme keskustan upeita, kuningas Leopold II:n Kongosta riistämällä miljardituloilla rakennuttamia palatseja ja kiersimme tietenkin EU-korttelit, kaupungin kaupungissa.

Bussikierros päättyi keskustan sydämeen Grand Placelle. Sitä reunus-tavat pitsimäiset rakennukset ovat 1600-luvulla, japa aika a muutamaa niistä entisöidään. Rakennuksista jätetään pystyyn vain julkisivu, muu rakennetaan uudestaan.

Grand Placelta lähtee pikku katu-ja eri suuntiin. Yksi vie Manneken Pis-sille, toinen ooppera-, kolmas pörs-sitalolle... Ja yksi katetulle Galerics Saint-Hubertille, jossa on vieri vie-ressä mini gallerioita. Yhteen niistä,

Neumannille, poikkesimme maiste-lemaan suklaata. Herkullisia!

Saint-Hubertilta lähtee myös Brysselin keskustan kuuluisin ruo-kakatu, jossa on kymmenittäin ulko- ja sisäravintoloita vierivieressä. Usea ravintola "vartioi" sisäänheit-täjä, mikä ihmetytti, sillä lounaat oli-vatedullisia, viidestä eurosta alkaen. Halpahinta onkin lume, sillä kaikista lisäkkeistä eli perunoista, vihannek-sista ja salaateista maksetaan erik-seen.

Brysselin pitsiä, gobeliineja ja suklaata

Belgialaisen lounaan jälkeen ryh-mämme hajaantui. Jotkut lähtivät hotelliin, toiset taas näyteikkuna-tai oikeille ostoksille. Koska olimme keskustassa ja kuulut kuninkaalliset vanhan ja nykytaiteen museot lähel-lä, pari meistä suunnisti sinne.

Museoon meno olikin koke-mus, sillä siellä oli viimeistä päivää Alechin Alechinskyn näyttely. Meil-le hän oli tuntematon taiteilija, mut-ta ei tuhansille brysseliläisille, jotka täyttivät eteishallit. Jonoja lippuluu-kuille oli kymmeniä, ja tungos sen mukainen.

Lopulta pääsimme sisään ja van-

halle puolelle tuttujen Rubensien, Brueghelien, van Dyckien ja Teni-ersien ääreen. Modernilta puolelta taas löytyivät surrealistit René Mag-ritte ja Paul Delvaux. Niitä katselles-sa saattoi viimeistään tyrmätä äsket-täin julkaistun tutkimuksen, jonka mukaan Bryssel on Euroopan tylsin matkakohde: harmaa, sateinen ja byrokraattinen.

No, vierailupäivinäme Brysse-lissä satoi ja oli koleaa, mutta puut vihersivät ja tulppaanit aukoivat nuppujaan. Byrokraattisuutta sa-tunnainen kävijä ei kokenut, ei edes EU:n parlamentissa. Puistoissa van-hat herrat tervehtivät vastaan tuli-joita, keskustan kaduilla saattoi kul-kea turvallisesti ja - vaikka Brysselin virallisia kieliä ovat ranska ja flaa-mi - englannilla pärjäsi. Mikään os-tosparatiisi tai muodin näytösikku-na Bryssel ei ole, mutta keskustassa on pieniä gallerioita ja erikoispuo-teja, joissa myydään kuulua pitsiä ja gobeliineja. Ja tietysti suklaata, jota belgialaiset vievät kylään kukkiensi-jaan. ■

Opas Sirpa Halen Grand Placella.

Naislobby Euroopan sydämessä

Naisliittolaiset tutustuivat EU-parlamentin lisäksi myös monelle tuntemattomaan European Women's Lobbyyn (EWL) eli Euroopan naislobbyyn.

Parlamentissa vierähti suunniteltua pidempään, ja saavuiimme EWL:n sihteeristön toimistoon puoli tuntia myöhässä. Emännillämme oli tiukka aikataulu, mutta ehdimme kuitenkin kuulla perusasiat. Toimisto on Hydralique-kadulla vanhan keskustakerrostalon toisessa kerroksessa, ja belgialaiseen tapaan hissi ja jyrkän kierreportaikon lamppu eivät toimineet. Perille kuitenkin päästiin ja kaksi nuorta naista, ruotsalainen projektiasistentti **Lisa Kerker** ja suomalainen harjoittelija **Anna Elo-mäki** toivottivat meidät tervetulleiksi.

Women's Lobby on perustettu 1990 ja on nykyään Euroopan suurin naisjärjestöjen kattojärjestö. Emojärjestöjensä kautta siihen kuuluu yli 4 000 eurooppalaista naisjärjestöä 29 maasta, Suomes- ta NYTKIS – Naisjärjestöt yhteistyössä ry, johon Naisliittokin kuuluu. EWL:n päättävä elin on vuosittainen yleiskokous, jossa keskustellaan ja myös äänestetään. Yksi sen tehtäviä onkin taata järjestön demokraattisuus. Käytännön johtamisesta vastaa hallitus, jossa on edustaja kustakin jäsenmaasta.

Lobbyn 12-henkinen sihteeristö toimii Brysselissä, sillä sen pääasiallinen tehtävä on EU-parlamentin, komission ja ministerineuvoston lobbaaminen naisasioissa. Toiminta on kaksisuuntaista: Lobby edustaa jäsenjärjestöjään EU:ssa ja toisaalta tiedottaa näille EU:n päätöksistä. Työyhteisö on nuorekas ja kansainvälinen. Suurin osa sihteeristä on 20-40 -vuotiaita, pääsihteerini on kyproslainen. EWL:n vuosibudjetti on liki miljardi euroa, joista 80 prosenttia tulee EU:lta.

Varsinainen lobbaaminen eli vaikuttamistyö tapahtuu kirjeitse, lehdistötiedottein ja kannanotoin konferensseissa ja EU-kortteleissa. Aika ajoin järjestetään kansainvälisiä kampanjoita, jotka toteutetaan jäsenjärjestöjen avulla. Tällainen oli esimerkiksi vuoden 2004 parlamenttivaalien yhteydessä toteutettu kampanja naisparlamentaarikkojen määrän kasvattamiseksi.

Ajankohtaisista projekteista Lisa Kerker mainitsee 2005 alkaneen Nordic Baltic -pilottiprojektin, joka keskittyy ihmiskaupan naisuhrien auttamiseen Pohjoismaissa ja Baltiassa. Tätä varten on koottu verkosto, johon kuuluu kustakin maasta kolme henkilöä. He edustavat erilaisia palvelujärjestöjä, esimerkiksi Helsingistä on monikulttuurinen naisyhdistys Monika Naiset Liitto ry.

Projekti päättyi tänä vuonna. Sen tavoitteena on saada alueel-

liset kehitysohjelmat, joiden avulla voitaisiin antaa ihmiskaupan uhreille sosiaalista, taloudellista, lääketieteellistä ja psykologista apua sekä tarjota kotiinpaluuta toivoville turvallinen paluu.

Vaikka EWL:n toimisto olivaloisa, mukaansaatulukupakettioliraskas. Euroopan naisten asema on huonompi kuin hyvinvoivasta Suomes- ta käsin näyttää. Toisaalta tulee lohduton olo, toisaalta tuntuu mahtavalta, että EWL yrittää ratkaista ongelmia. Vierailu Lobbyssa herätti siis ainakin minun mielessäni paljon ajatuksia. asiat, joiden puolesta taistelemme Suomessa, kuten työn ja perheen yhteensovittaminen tai naisten määrä eduskunnassa, ovat toki tärkeitä, mutta kovin siistejä verrattuna väkivaltaongelmiin.

Tarkoitukseni ei ole vähätellä työhön, päivähoitoon ja rahaan liittyvän tasa-arvotyön tärkeyttä. Kaikessa naisasiatyössä on kyse naisen aseman parantamisesta, eikä yhden asian hoitaminen ole muilta poissa. Naisiin kohdistuva ihmiskauppa on kuitenkin ihmisoikeusrikos, johon toivon suomalaisten naisjärjestöjen ottavan aktiivisemmin kantaa. Kaikki eivät voi ratkaista ongelmiaan itse ja tarvitsevat siksi puolestapuhujia. ■

Osoitteesta www.womenlobby.org saa lisätietoja EWL:stä ja sieltä voi tilata myös kuukausittaisen uutiskirjeen ja raportit.

Dora vihdoinkin keskiössä

Kun Dora Wahlroos maalasi vuonna 1895 Innoituksen, hän teki samalla rohkean kuvan. Teos, joka esittää inspiraation vallassa olevaa naistaiteilijaa ja on Doran omakuva, on harvinaisen itsevarma oman luovuuden ja taiteilijuuden kuvaus. Se haastoi tuon ajan neromyytin, jonka mukaan nainen ei voinut olla luova.

Mutta turkulainen porvariskodin tytär Dora Wahlroos (1870-1947) oli luova, lahjakas ja ahkera. 1890-luvun taidemaailma tunnustikin sen: nuori Dora sai töitään näyttelyihin ja niitä myös ostettiin. Hän sai apurahoja, pääsi ulkomaille ja oli jopa Helena Schjerfbeckiä suositumpi. Mutta sitten yhtäkkiä Dora olikin epämuodikas ja – vaikka oli tuottelias ja suosittu muotokuvamaalari – hänet unohdettiin ja vaiettiin kuoliaaksi. Hän ei saanut edes muistonäyttelyä.

Niinpä Turun ja Hämeenlinnan taidemuseoille ja niiden johtajille **Christian Hoffmanille ja Taina Lammasaarelle** kuuluu kaunis kiitos, kun he ovat koonneet Dora Wahlroosin näyttelyn, joka oli keväällä Turussa, nyt Hämeenlinnassa. Työ ei ole ollut helppo, sillä taulut – noin sata teosta – ovat valtaosin yksityiskokoelmista ja moni niistä ensimmäistä kertaa esillä.

Liioin Doran elämästä ei ole tiedetty paljon, sillä taidehistoriaa kirjoitettaessa hän ei ole jäänyt vain varjoon vaan täydelliseen pimeyteen.

Yksinäisyyden tulkki

”Dora Wahlroosin taiteilijatarina on tyypillinen tuon ajan vanhenevan naistaiteilijan kohtalo”, toteaa näyttelykirjan koonnut professori **Riitta Konttinen**.

Mutta epäoikeudenmukainen!

Nuori Dora oli itsenäinen ja rohkea nainen, jonka mottona oli *Man kan vad man vill* eli Sen osaa minä haluaa. Hän sai perusteellisen taidekoulutuksen ensin Turun piirustuskoulussa, jossa hänellä oli opettajana Victor Westerholm, sitten Helsingissä. Hän opetteli ulkoil-

mamaalausta Ahvenanmaalla Örnungebyn taiteilijasiirtokunnassa ja teki lukuisia opintomatkoja Ranskaan, Italiaan ja Saksaan. Hän kihlautui kuvanveistäjä Emil Wikströmin kanssa ja pääsi tämän kautta nuor-

suomalaiseen kulttuuripiiriin, joka muodostui tuolloin vasta perustetun Päivälehdessä ympärille. Niinpä oli itsestään selvää, että Dora Wahlroos osallistui vuonna 1891 Suomen Taiteilijoiden ensimmäiseen näytte-

Innoitus, 1895, Turun taidemuseo. - Kuva: Vesa Kinnunen.

Ulkoilmamaalari Elin Alfild Nordlund, yksityisko-
koelma. - Kuva: Vesa Aaltonen.

lyyn kahdella ja seuraavaan peräti seitsemällä työllä.

Kun kihlaus sitten purkautui lähinnä Doran vanhempien vastustuksen vuoksi, se oli taiteilijalle muutakin kuin henkilökohtainen pettymys; hän menetti pääsyn Nuoren Suomen ryhmään. Dora vetäytyi Turkuun perheensä hellään piiriin ja alkoi yhä enemmän maalata ”omilla” seuduillaan, rannikolla Turun ympäristössä.

Maalauksissa menetys näkyy yksinäisyytenä, joka onkin Dora Wahlroosin taiteen kultakaudelle tuoma erityisnyanssi.

Sata muotokuvaa

Vaikka Dora Wahlroos teki myös maisemia, kaupunkikuvia, asetelmia ja alttaritaulunkin, nainen ja tämän tunne-elämän käännekohtat kiinnostivat häntä eniten. Kansanihmisiä hän ei alkuvuosiensa jälkeen juuri maalannut, vaan etsi kuvattavansa omasta yhteiskuntaluokastaan, esimerkiksi luonnossa maalaavista naistaiteilijoista tai auringossa kylpevistä. Erityisesti on kiitelty hänen alastonmaalauksensa luonteellais-figuureja, jotka jo esitystavaltaan poikkeavat miesten usein eroottisesti vihjailevista alastonkuvista.

Parhaiten Dora Wahlroostunnet-

tiin kuitenkin muotokuvamaalarina. Eikä aiheetta, sillä hän on tehnyt peräti sata tilausmuotokuvaa. Vaikuttavimpia on Alice Wikströmin suurikokoinen muotokuva, jota Riitta Konttinen luonnehtii 1900-luvun väritaitteen mestariteokseksi. Mielenkiintoiseksi muotokuvan tekee tieto, että Alice oli Emil Wikströmin vaimo ja pysyi Doran ystävä, vaikka menikin naimisiin tämän kihlatun kanssa.

Toisin käyttäytyi toinen ystävä, taiteilija Elin Danielson-Gambogi: hänsanoistavyyden irti, kun Doran ja Raffaello Gambogin romanssi paljastui.

Turussa asuessaan Dora tuli kohutuullisen hyvin taiteilijana toimeen - jamyöhemminkin, vaikka apurahoja ei enää tullut ja kritiikki kääntyi kielteiseksi. Sotien välisenä aikana muotokuvien maalaaminen toi hänelle säännölliset ja verrattain suuret tulot. Niinpä Dora osti naimattomien sisarustensa kanssa vuonna 1921 huvilan Kauniaisista, Villa Gernheimin, jossa paneutui kahteen mieliharrastukseensa: sisustukseen ja puutarhanhoitoon.

Mutta pysyi edelleen täysipainoisena taiteilijana.

Feminiinisyyden pannassa

Innoituksen ohella näyttelyssä on muitakin omakuvia. Niistä viimeisin on vuonna 1943 maalattu, jolloin taiteilija oli 73-vuotias. Tässä vanhe-
nevan taiteilijan omakuvassa on sitkeyttä, joka tuntuu sanovan ”Katso, näin pitkään olen jaksanut”.

Paria vuotta aikaisemmin Dora Wahlroos oli järjestänyt pienen, 25 teoksen näyttelyn Strindbergille. Pienuudesta huolimatta se sai enemmän positiivista huomiota kuin parikymmentä vuotta aikaisempi yksityisnäyttely, joka sai huonot arvostelut. Taiteilijan kerrottiin

kuuluvan menneen talven lumiin, koska hänen taiteensa edusti entistä realistista suuntaa, jonka tarkoituksena oli ainoastaan miellyttää.

Eikä sotien välinen aika nostanut Dora Wahlroosia esille. Päinvastoin. Riitta Konttinen kirjoittaa, että tuolloin suhtauduttiin väheksyen kaikkeen ”feminiiniseen”. Kokonainen naistaiteilijoiden sukupolvi jäikin Dora Wahlroosintavoin 1910-30-luvuilla pimentoon.

Tarvittiin uusi vuosisata, ennen kuin annat, dorat, elinit, ellenit, helmit, mariat ja vennyt kelpuutettiin tasavertaisina akseleiden, albertien, eerojen ja pekkojen kanssa salonkien ja museoiden seinille.

Omakuva, 1943, Turun taidemuseo. - Kuva: Vesa Aaltonen.

Sen osaa minkä haluaa

– Dora Wahlroosin taidetta Hämeenlinnan taidemuseossa 14. syyskuuta saakka. Professori Riitta Konttinen esittelee näyttelyn 28. elokuuta kello 18.

Naiset lasikattoa rikkomassa

Kevään Minna Canth -seminaarissa kolme huippututkijanaista kertoi, mitä naiselta vaaditaan, jotta hän pääsee tutkimuksen huipulle. Montako lasikattoa pitää rikkoa?

Mitä lasikatolle tapahtuu, kun nainen törmää siihen?, Oili Pääwals alusti päivän teeman.

"Naiset edustavat inhimillisen kehityksen alhaisempia olentoja. Heidän aivojensa koko on lähempänä gorillan aivoja kuin miesten. Voimme unohtaa naiset, kun puhumme lahjakkuuksista. Lahjakas nainen on kuin kaksipäinen gorilla."

Suomalaisen Naisliiton puheenjohtajan **Oili Pääwalsin** avajaissanat hymyilyttivät naisia, jotka täyttivät huhtikuuisena lauantaina Helsingin yliopiston luentosalin.

Lainaukset eivät tosin paljon naurata, kun kuulee, että ne ovat tosi poimintoja Kari Uusitalon uutuuksikirjasta Naislahjakkuuksia. Näinä ajateltiin naisesta sata vuotta sitten.

"Eikä edelleenkään naista arvosteta samoin kuin miehiä", Oili totesi.

Naislahjakkuudet kansakunnan käyttöön

"Vielä 1800-luvun lopulla naisen oli pyydetävä erivapauttapäästäkseen yliopistoon, nyt naisia on enemmistö opiskelijoista", Suomen Akatemian erikoistutkija **Hannele Kurki** aloitti naisen tutkijauran polkujen tarkastelun. "Myös väittelijöistä on naisia yli puolet."

Kaikki siis hyvin!

Eiväinkaan, sillä sukupuolisakset toimivat yliopistossakin. Naisia on professoreista vain viidennes.

"Jos edetään tähän tahtiin, vuonna 2200 Suomessa naisprofessoreita on yhtä paljon kuin miesprofessoreita", Hannele Kurki arvioi. "Euroopassa tasoa saavutetaan vuonna 2400."

Jotta kehitys nopeutuisi, tutkijakuntaan on rekrytoitava enemmän

"Jos vanhat rakenteet eivät tue tutkijanaisen uraa", Riitta Smeds (edessä vas.) kehotti luomaan uudet. Vierellä Pirkko Ikonen.

naisia ja heille myös myönnettävä tutkimusrahaa. Tässä tutkija toivoi nuorten tutkijanaisten aktivoituvan, sillä apurahojen hakijoina he ovat vähemmistönä.

Tasa-arvo-ajattelussa Suomen Akatemia on edelläkävijä, sillä se on edistänyt sitä 1980-luvulta saakka ja sillä oli tasa-arvosuunnitelma vuosina 2005-2007. Tavoite on, että vähemmistösukupuolen osuus nousisi tutkimus- ja arviointiviroissa 40 prosenttiin. Tällä hetkellä tutkijaprofessoreista on naisia 23, tutkijoista 26 prosenttia. Eli kasvun varaa on.

Hannele Kurki uskoo kehitykseen, vaikka se onkin hidasta.

"Esteet on vain tunnistettava ja poistettava. Jo sen muistaminen, että tutkimustyön ja perheen yhteensovittaminen on isän ja äidin yhteinen hanke, auttaa."

Opettajat ja mentorit edistävät uraa

Seuraavan puhujan, professori **Elina Ikonen** elämässä yhteensovittaminen on toteutunut, sillä hän kertoi olevansa lääkäri, tutkija, opettaja ja äiti. Ja äänensävytään päätellen onnellisesti näitä kaikkia.

Mutta niinpä Elina tiesi heti ylioppilaaksi tultuaan, että hän haluaa opiskella bio- ja lääketiedettä. Myös tutkijan ura valkeni hänelle jo varhaisessa vaiheessa.

Opiskelussaan hän oli paitisi päättäväinen ja tehokas, myös onnekas. Opettajikseen ja mentoreikseen hän sai alan huippuja: neurologian professori Jorma Palon, molekyyli-genetiikan professori Leena Palotien ja – kun tuli aika siirtyä ulkomaille jatko-opiskeluun – solumolekyyliin perehtyneen professori Kai Simonsin Heidelbergissä.

"Saksasta palasin neljän vuoden päästä Suomeen, perustin perheen ja synnytin kaksoistytöt. Sain rahaa ja oman tutkimuksen käyntiin", Elina Ikonen tiivistää uransa, joka on vienyt hänet yhdeksi maan johtavista naistutkijoista.

"Henkilökohtaiset kontaktit jo varhain ovat tärkeitä. Samoin valinnat, mitkä perheen alkuvaiheessa tekee. Olen pystynyt perheen ohella tekemään omaa tutkimusuraa ja edistymään siinä."

Nykyään Elina Ikonen työskentelee Kansanterveyslaitoksella ja Helsingin yliopiston Biomedicum laitoksella. Hänellä on oma tutkimusryhmä, joka tutkii kolesterolia. Ja on sen hyvistä ja varsinkin pahista rasvapallosista niin innostunut, että kertoi niistä ja jo saaduista tutkimustuloksista myös meille. Eikä turhaan: tilaisuuden loputtua moni huomautti, että olisi kuunnellut enemmänkin näistä kansanterveytemme vaikuttavista rasvoista.

Väittelyn jälkeinen aika on Hannele Kurjen mukaan ratkaisevaa tutkijan uralle.

Verkottuminen joka suuntaan tärkeää

Elina Ikosella on tutkimusryhmässään nuoria naisia, joita hän voi nyt puolestaan mentoroida. Antaa heille tiedollisia ja taidollisia valmiuksia, kertoa esimerkiksi tutkijalta vaadittavista ominaisuuksista.

”Niitä ovat halu ratkaista ongel-

mia, omatoimisuus, omavastuullisuus, sinnikkyys, innostumisen taito, epävarmuuden sieto, selkeys ja vakuuttavuus”, tutkijaprofessori lueteli ja muistutti, ettei kaikista – poistakaan – voi tulla tutkijoita.

”Tytöissä ja pojissa on tunteja yhtä paljon. Eri asia on, haluavatko tytöt luopua kiltteydestään.”

Seminaarin kolmas esitelmöitsijä, professori **Riitta Smeds** on halunnut. Hän vetää nykyään Teknillisen Korkeakoulun yhteydessä olevaa monitieteistä tutkimus- ja opetusyksikköä SimLabia, jossa työskentelee 30 tutkijaa, ja on myös Naisten Tiedesäätiön puheenjohtaja.

SimLab tukee yksityisiä ja julkisia organisaatioita, luo tieteellistä tietoa ja levittää tutkimustuloksia. ”Eli edistää innovatiivista verkottumista yhteiskunnassa”, Riitta Smeds totesi lisäten, että toimintatapa on uusi.

Myös Naisten Tiedesäätiö edustaa uutta mallia, sillä se – vaikka onkin parikymmentä vuotta vanha – jakaa apurahoja miesvaltaisilla aloilla työskenteleville naistutkijoille. Tarve on suuri, mistä kertoo hakemusten määrä: noin 400.

SimLabin ja Naisten Tiedesäätiön toiminnat tukevat toisiaan ja molemmat tukevat monitieteisiä. Naiset ovat molemmissa innovaattoreina, ja myös verkostoituminen on mo-

lemmille tärkeää.

”Verkostojen merkitys on keskeinen”, Riitta Smeds korosti. Koko ajan on pidettävä tiiviisti yhteyttä tutkijoihin, yrittäjiin ja rahoittajiin.

Ja myös naisjärjestöihin, jotta yritysten ja säätiöiden hallituksiin valittaisiin enemmän naisia.

Pojat päättävät, naiset tekevät

Kiinnostavat aiheet innostivat kuulijat kyselemään ja kommentoimaan apurahojen pienuutta, ulkomaille lähtemisen vaikeutta, tutkijauran kiivikkaisuutta, opetusalan väittelijöiden vähäistä määrää, yliopistojen säätiöittämistä, Tekesiltä puuttuvaa tasa-arvo-ohjelmaa ja naisasioiden vähäisyyttä lehdissä.

Positiivisiakin puheenvuoroja kuuli: Suomalaisen vaimon ei tarvitse enää Fredrika Charlottan tavoin nähdä seinää samanvärisenä kuin miehensä. Eikä seminaarin päättäneen, liitonvarapuheenjohtajan **Liisa Temisevän** mukaan olettydyttävä nykytilanteeseen:

”On muistettava, että vaikka pojat päättävät, me teemme!” ■

Rokotteille Kela-korvaus

Naisjärjestöjen Keskusliitto vaatii hallitukselta pikaista esitystä rokotteiden kela-korvattavuudesta. Eli Suomen sairaskorvauslain muuttamista niin, että yleiseen rokotusohjelmaan kuulumattomat lääkärimääräämät rokotteet tulisivat sairausvakuutuslain piiriin.

Syynä vaatimukseen ovat viime vuosina kehitetyt tehokkaat rokotteet, jotka eivät kuulu rokotusohjelmaan vaan on maksettavaitse. Tällainen on esimerkiksi HPV eli ihmisen papilloomavirustyyppiä vastaan kehitetyt rokotteet.

Papilloomavirukset ovat syypää suomalaisten naisten toiseksi yleisimpään syöpään eli kohdunkaulan syöpään, johon sairastuu vuosittain 150 naista ja kuolee 60. Syövän esi-

asteet aiheuttavat vuosittain 12 000 polikliinistä seuranta- ja tutkimuskäyntiä sekä 3 000 hoitotoimia vaativaa sairaalakäyntiä. Niiden lisäksi ihmisen papilloomaviruksen aiheuttamat kondyloomat ovat syynä yli 9 000 poliklinikakäyntiin vuodessa.

Kohdunkaulan solumuutosten vaikutusta naisten elämään on nyt selvitetty ja havaittu, että sekä lääkärissä käynnit ja tutkimukset aiheuttavat naisille paljon epätietoisuutta ja ahdistusta. Näin, vaikka syöpä ei heissä todettaisikaan. Tältä ja suurelta osalta gynekologisia syöpiä vältyttäisiin, jos tytöt saisivat Ruotsin tavoin rokotteen rokotusohjelman kautta ja heitä vanhemmat yhteiskunnan osittaisella avulla. Suomen Gynekologiyhdistys suosittelee Ruot-

sin mallia myös Suomelle.

Suomessa lapset rokotetaan yhdeksää tautia vastaan pääasiassa yhdistelmäkorkeilla, ja harkinnassa ovat HPV:n ohella vesirokko- ja pneumokokkrokote. Useissa muissakin Euroopan maissa harkitaan rokotusohjelman täydennystä. Tosin vastakkaisiakin ääninä kuuluu, sillä Euroopassa epäillään Yhdysvaltain tapaan, että rokotteet aiheuttaisivat autismia ja muita sairauksia. Britanniassa ja Tanskassa asiaa on tutkittu, mutta saatujen tulosten perusteella rokottamista jatketaan. Suomessa rokoteaan lähes kaikki lapset, sillä vain kolme hannestajää rokottamatta. -MK.

Tutkijanaisten vipuvarsi

Ensin kaksi naista sienimetsässä, sitten kahdet illalliset, joihin osallistui viisi visionääristä naista. Näiden keskustelujen seurauksena jo lähes 300 tutkijanaista on saanut apurahan.

”Vaikka Naisten Tiedesäätiön jakamat apurahat ovat olleet pieniä, niillä on ollut suuri vipuvaikutus”, professori **Riitta Smeds**, säätiön puheenjohtaja totei tammikuussa, jolloin säätiön 20-vuotishistoria julistettiin.

Tilaisuuteen osallistui kolme naista, jotka olivat olleet säätiötä ideoimassa ja perustamassa. Eli LKT **Annlis Söderholm**, professori **Auli Hakulinen** ja korkeakouluneuvos **Anneli Winter-Mäkinen**, joka on myös Suomalaisen Naisliiton jäsen.

”Joogaopettajani **Annemarie Schreck**, diplomaatinleski ja Merete Mazzarellan äiti, vietti kesiään Perniössä, jossa hänellä oli naapurina rouva **Karin Jansson**. Tämä oli rikas pankkiirinleski eikä tiennyt, mitä olisi tehnyt rahoillaan”, Annlis Söderholm aloitti. ”Kerran sienimetsässä vuonna 1986 Annemarie ehdotti naapurilleen, että tämä lähtisi tukemaan tiedenaisia.”

Karin Jansson kiinnostui ehdotuksesta, ja keskustelua jatkettiin seuraavan vuoden alussa illallispöydässä, jossa istuivat myös Annlis Söderholm, Anneli Mäkinen ja Auli Hakulinen. Jo sitä ennen Karin Jansson oli saanut muistion, jossa kerrottiin naistutkijoiden vaikeuksista saada tutkimusrahaa.

Tapaamista seurasi toiset illalliset, nyt Karin Janssonin kotona, jossa asian perusteleminen jatkui. Se kannatti, sillä tuleva mesenaatti lupasi lahjoittaa uudelle säätiölle ensin miljoonan ja myöhemmin neljä miljoonaa markkaa. Se supistui miljoonaksi perheen lakimiehen puuttuttua asiaan.

Säätiö, jonka tarkoitus oli edistää tasa-arvoa tuemalla naisten tieteellistä tutkimustyötä, perustettiin maaliskuussa 1987. Ensimmäinen hakuilmoitus julkaistiin seuraavan vuoden tammikuussa. Hakemusten määrä yllätti perustajat: yli 300.

Eikä määrä ole laskenut. Ennätysmäärä eli 720 hakemusta tuli 1993, ja edelleen - vaikka haut on rajattu tietyille tieteenalueille ja harvennettu joka toiseen vuoteen - säätiöön tulee 300-400 anomusta. Vain neljä prosenttia niistä saa apurahan.

Jaetut apurahat on verrattain pieniä – keskimäärin tuhat euroa – mutta ne ovat olleet korvaamaton tuki erityisesti tutkijauraansa aloitteleville naisille. Säätiö on tukenut myös aiheita, jotka olisivat muuten jääneet marginaaliin, esimerkiksi poikkeittieteellisiä aiheita. Ne kuten myös apurahojen saajat on lueteltu Naisten Tiedesäätiön historiassa.

Naisten Tiedesäätiö 1987–2007

Teos on kuitenkin enemmän kuin vain säätiöstä kertova teos. Sen tekijä **Silja Hakulinen** kertoi, että jo varsin varhain alettiin pyytää hakijoita liittämään mukaan elämäntarina ja kuvaus urasta. Tämä ainutlaatuinen tapa on poikunut mitä moninaisempia urankuvauksia, selviytymistarinoita ja kokemuksia naisten asemasta tiedemaailmassa. Eli naisten tutkijauran koko kirjon. Mutta myös sen, kuinka tarpeeseen tiedesäätiön myöntämä apuraha on tullut. Esimerkiksi galaksien välisestä vuorovaikutuksesta väitöskirjan tehnyt FT Leena Tähtinen (ent. Valtaoja) kertoo apurahan olleen tervetullut: ”Tulot olivat pienet ja kaikki ylimääräiset kulut olivat kaataa veneen”. Henkisesti tätäkin tärkeämpi apuraha oli VTT Liisa Husulle, jolle se antoi voimia jatkaa väitöskirjaa tutkijanaisten uralaan kohtaamista vaikeuksista ja syrjinnästä.

Naisten Tiedesäätiö on tehnyt arvokastatytöitä, joihin katoivoisi edelleen jatkuvan, sillä tasa-arvoa tutkijauralla ei ole vielä kukaan saavutettu. Säätiön peruspääoman vuotuisen tuotto ei ole kuitenkaan enää vuosien riittänyt apurahiin, vaan pääoma on pitänyt toteuttaa ja jakokertoja harventaa.

Riitta Smeds kuten koko Naisten Tiedesäätiön hallitus toivookin, että jostakin ilmaantuisi Karin Janssonin tapainen mesenaatti. Löytyisiköhän heitä vielä sienimetsästä!

Ei vain sudenkorentojen tanssia

Maailma muuttuu – muuttummeko me oli Naisliiton helmikuisen koulutuspäivän teemana. Mieliä askarruttavaan kysymykseen etsi vastausta viisi asiantuntijaa.

Päiväналаitti FT **Marja-Liisa Viherä**, Tulevaisuuden tutkimuksen seuran puheenjohtaja. Hän vastasi kysymykseen, missä on naisen tahto tietoyhteiskunnassa, ja päätyi siihen, että se on pimennossa.

”Vaikka naiset työskentelevät nykyään miehiä enemmän netissä, heidän toimintansa ei näy. Eikä naisten ääni kuulu päätöksenteossa.”

Naiset kannattelevat sivistystä

Marja-Liisa Viherällä on vankkatausta sanoilleen, sillä hän palveli Telia Soneraa 40 vuotta, viime vuodet tutkimusjohtajana, mutta irtisanottiin viime jouluna.

”Yrityksen tulevaisuusyksikössä tulevaisuusei oletarkeä”, hän kuittasi hieman ironisesti potkunsä, muttälisäsi, että pörssimaailma on nykyään julmaa – miehillekin. Siksi pitäisi hakea voimaa ja elämyksiä työelämän ulkopuolelta.

Tuona päivänä tulevaisuudentutkija sai niitä odottaessaan soittoa synnytyslaitokselta, jossa viidennen lapsen lapsen oli luvattu minä hetkenä hyvänsä putkahtavan maailmaan.

Samoin kuin naiset vastaavat elämän jatkuvuudesta, heidän tulisi vastata myös tietotekniikan kehityksestä. Siitä, että tieto on jokaisen saatavissa helposti, ymmärrettävästi ja nopeasti. Että saisimme juttutu-

Vappu ja Ilkka Taipale toivoivat kansalaisjärjestöiltä enemmän särmää: ”Ei kaikkien tarvitse olla hallitusten kanssa samaa mieltä.”

pia, ryhmäpuhelinpalvelua...

Tulevaisuutta monitieteisesti tarkasteleva tutkija kehottikin naisia ottamaan tietotekniikan omiin käsiinsä.

”Sillä naiset kannattelevat sivistystä. He kantavat huolta siitä, että kaikki ovat mukana.”

Yhteiskuntaa vievät nyt eteenpäin valta, seksi ja kuolema.

”Miksi se ei olisi yhteistyö, rakkaus ja elämä, jolloin viestikulttuuri olisi vuorovaikutuskulttuuria”, Marja-Liisa Viherä herätteli kuulijoita. ”Näin maailmassa olisi paljon enemmän hyvinvointia.”

Isoäidit pitävät perheen koossa

Seuraavat puhujat, **Vappu ja Ilkka Taipale** pallottelivat, mihin maailma on menossa. Ja totesivat, että vaikka

se menee moniin eri suuntiin, pääsuunta on hyvä.

Globaaliin näkökulmaan heillä oli tuore näkemys. Pääjohtaja, professori Vappu Taipale on isämananaauna palannut YK:n sosiaalisen kehityksen toimikunnan kokouksesta New Yorkista, jossa pääteemoina oli täystyöllisyys ja ihmisarvoinen työ. Lääkäri, kansanedustaja Ilkka Taipaleella oli terveisiä Iranista, jossa viideltä miljoonalta ihmiseltä puuttui sosiaaliturva.

”Siellä kuten monessa kehitysmaassa ase on sosiaaliturva.”

Parasta sosiaaliturvaa olisi työ, mutta se puuttuu 30-40 miljoonalta mieheltä. Heistä suuri osa on nuoria, 20-40-vuotiaita. Jos heille ei löydy työtä, järkkyy rauha. Tässä YK:llä jäsenalaisella ILO:lla on Taipaleiden mukaan iso työkenttä.

Mutta ihmisten hyvinvointia voidaan lisätä pieninkin askelin. Vappu

Suomalainen sauna on Torsti Lehtisen mukaan humoristeista toiseksi suurin. Ykkössijaa pitää kuolema, ihmistä kohtaavista muutoksista suurin.

Taipale mainitsee esimerkkinä isoäidit. Kun heille maksetaan pientä eläkettä, he pystyvät pitämään sen avulla perheen koossa. Sitä enemmän kuin muitakaan sosiaalisia parannuksia ei pidä lykätä parempia aikoja odotellen. Ilkka Taipale taas kertoo suomalaisten sosiaalisista vientivalteista: astiankuivauskaapista, maksuttomasta kouluruokailusta ja äitiyspakkauksesta.

Vientivaltiksi voisi kelvata myös Johannes Gezelius vanhemman kuuloharjoitus ohje, ettei vaimoa saa ellei osaa lukea. Parempa kiihoketta aakkosten opetteluun on vaikea keksiä.

"Saisinpa hetken olla nainen!"

Jos Taipaleen pariskunnan vastaus maailman muuttamiseen oli selkeä, filosofi-kirjailija **Torsti Lehtinen** asetti kuulijoiden valppauden koetukselle pohtiessaan, muuttuuko myös ihminen ja mihin suuntaan.

Kollegojensa lausumia siteeraen filosofi vyörytti mietittäväksemme mietelmän toisensa jälkeen. Hän aloitti ihmisen vajavaisuudesta ja sen oivaltamisesta, et-teivät nuo toiset ole kummoisia, vaan en ole minäkään. Anteeksi antaminen eli vajavaisuuden hyväksyminen on

tärkeää ja elämän traagisuus luotasa-arvoa. Ainoa mahdollisuus ymmärtää elämää on dialogi. Meillä on valta johtaa toisemme taivasiin, ja josonnistuu löytämään oikean ihmisen, kaikkionnistuu. Vain rakastunut näkeä maailman oikein, muutkatsovat sitä ikään kuin harmaan harson läpi. On kuitenkin muistettava, että toisen taivas on toisen helvetti ja sydämellä on syynsä, joita järki ei aina ymmärrä, sillä tosiasia, josta haaveiden siivet poistetaan on kuin hautausmaa...

Torsti Lehtisen puolentoista tunnin, moneen suuntaan haaroittuneen muutosesityksen voisi tiivistää lauseeseen: Ellei naisunijvä kuole, ei synny vehnän vartta.

Sen sijaan muutoksen suuntaa voi etsiä vain omasta itsestään ja elämästään, sillä jokainen on toiselle yhtä käsitämätön. Esimerkiksi nainen miehelle, mistä kertoo filosofin täyttymätön toive: "Antaisin mitä tahansa, jos voisin hetken olla nainen".

Tilaisuuden lopetti Naisliiton jäsen, ekonomisti **Maila Hakala** puhumalla modernista biolääketieteestä, joka on muutostrendi. ■

Puhuja vaikei vasta valomerkin jälkeen

Koulutustilaisuuden vetäjältä vaaditaan joustavuutta. Vaikka etukäteisjärjestelyt olisi hoidettu tip top, yllätyksiä tulee. Kuten helmikuussa, jolloin Musiikkitalon johtaja Helena Hiilivirta peruutti tulonsa edellisenä iltana ja filosofi Torsti Lehtinen joko ei kuulut tai kuunnellut puheenjohtajaa **Pirjo Norvamaa**, vaan päätteli, että hänen oli yhden tunnin sijaan puhuttava koko loppu-aika. Ja syvenyi niin aiheeseensa, ettei vilkaissut enempää yleisöä kuin puheenjohtajaa, joka yritti ensin katse-, sitten kiitoskonfektia. Lopulta Kaisaniemen ravintolan vahtimestari antoi valomerkin – filosofi nosti katseensa papereistaan ja yleisö ja puheenvuoroaan jo odottanut Maila Hakala huokasivat helpottuneina.

Nämä tapaukset ovat kuitenkin harvinaisia, sillä yllättäviä sairastumisia sattuu harvoin ja esiintyjät "keskustelevat" yleensä yleisönsä kanssa. Esimerkkeinä loistavista esiintyjistä Pirjo mainitsee toimittaja Raii Malmbergin, jonka esitys oli "niin ihana, että tippa nousi silmiin". Toinen hyvä, yleisönsä ottanut esiintyjä oli kirjailija Kirsti Manninen, joka kertoi värikäästi perheestään.

Kuka – tai oikeammin ketkä – ovat seuraavan eli ensi helmikuun koulutustilaisuuden tähdet? Koulutusryhmä, johon kuuluvat tänä vuonna Pirjo Norvaman lisäksi **Paula Starck**, **Hertta Wiren**, **Ritva Karvinen** ja **Maila Perälähti**, on juuri kokoontunut ja valinnut alustavan teeman kahdesta miettimästään aiheesta. Puhujien on jo ajateltu ja viritelty verkot heidän saamiseen. Teemaa kuitenkin hiotaan ja puhujia varmistetaan, joten lopullinen ohjelma julkistetaan syys-lokakuussa. Sen jälkeen Pirjo sopii ravintolotoistajan kanssa tauosta, jolloin tarjotaan kevytlounas ja jonka aikana naiset voivat jutella keskenään.

Mutta olipa teema mikä tahansa ja keitto kalaa, kanaa tai kasvisia, yksi asia on varma: Kaisaniemen pyöreä sali täyttyy helmikuun toisena lauantaina naisliittolaisista ja korkealle astuu kello 12 Pirjo Norvama aloittaen: "Hyvät naiset..."

Kuten on tehnyt jo monena vuonna tätä ennen.

TEKSTI: MAIJA-LIISA KAISTILA, KUVAT: MERJA TALKAMO JA MAIJA KAUPPINEN

Kevätretki keskiaikaan

Vihkiristit, juoruaukot ja triumfikrusifiksit ovat nyt tuttuja niille Helsingin Osaston jäsenille, jotka kauniina toukokuun perjantaina tutustuivat Länsi-Uudella- maalla viiteen keskiajan kivikirkkoon. Retkikohteiksi valitut Inkoon, Tenholan, Pohjan, Karjaan ja Lohjan kirkot ovat valmistuneet vuosien 1410-1490 välillä ja kuuluvat ns. toiseen kivikirkkosukupolveen.

Kirkkojen ohella me retkeläiset saimme tuntumaa keskiaikaan myös reittivalinnalla. Olivathan kohteemme Lohjaa lukuun ottamatta Euroopan vanhimpaan kuuluvan matkareitin, Kuninkaantienvarrella. Se on vanha postitie, joka lähtee Atlantin rannikolta Bergenistä, kulkee Oslon ja Tukholman kautta Turkuun ja sieltä eteläisen Suomen rannikkoa myötäillen Viipuriin ja aina Pietariin asti.

Kirkko keskellä kylää

Suomessa kirkot nousivat paikoille, joihin oli helppo tulla maa- tai vesiteitse. Tämä saattoi osoittautua kohdalokkaaksi. Esimerkiksi ensimmäinen kohteemme Inkoon Pyhän Nikolauksen kirkko on rakennettu lähelle rantaa ja laivaväyliä, mistä syystä se on useaan kertaan ryöstetty. Pyhän Nikolauksen, merenkulkijoiden suojeluspyhimyksen, ei onnistunut suojella kirkkoa.

Inkoossa varhaisimmat kirkon osat ovat 1430-luvulta, lopullisen muotonsa ja kokonsa se lienee saanut saman vuosituhannen loppupuolella. Kirkon harvinaisuus on pohjoisseinän maalaus, jossa kuolema tanssittaa kahdeksaa eri yhteiskuntaluokkaan kuuluvaa alkaen kuninkaasta ja päättyen naiseen, jolla on lapsi sylissä. Aihe on ainutlaatuinen koko keskiaikaisessa Ruotsissa.

Inkoostamatkamme jatkui Tenholaan. Matkallasi- ne opettelimme uutta kuntatietoutta, sillä vuoden 2009 alusta Tammisaari, Karja ja Pohja yhdistyvät Raaseporin kunnaksi. Nykyisten kuntaliitosten aikana uuden nimen hyväksyminen ei aina ole helppoa. Paikkakuntalaiset tuntuvat kuitenkin hyväksyvän Raaseporin, ja ulkopaikkakuntalaisenkin on se helppo muistaa samannimisen linnan nimestä.

Vihkiristien sanoma

Kirkon rakennusvaiheessa, seinien laastipinnan kuivuttua, rakentajat tekivät niihin valmiiksi ns. vihkiristit. Niitä oli 12, joista kaksi oli molemmissa päätyseinissä, neljä sivuseinillä. Vihkiristit ovat rakentaja-

Keskiaikaiskirkkoretken oiva opas Maijaliisa Kaistila Tenholan kirkossa.

Pohjan kirkossa alttarin molemmin puolin näkyvät selvästi vihkiristit. Kirkon aarteita ovat kuvassa oikealla oleva 1400-luvun pietä ja alttariseinän kotimainen triumfikrusifiksi.

maalareiden tekemiä ja olivat seinissä jo silloin, kun piispa Turusta on tullut kirkkoa vihkimään. Tosin sitkeänä elää edelleen luulo, että vihkiristit olisi vasta vihkimisseremonian jälkeen piirretty seiiniin.

Tenholan Pyhälle Olaville omistettu kirkko on säilynyt hyvin keskiaikaisessa asussa. Kirkossa on harvinainen rakentajamaalauksiin kuuluva kaksien vihkiristien sarja. Oletetaan, että alempana olevat pienet vihkiristit on tehty seinien ja katon valmistuttua, isommat taas katon holvauksen jälkeen. Niinpä Turun piispa on saanut tehdä kaksi vihkiäismatkaa Tenholaan.

Vihkiristejä lukuun ottamatta Tenholan kirkossa ei ole seinä- eikä kattomaalauksia. Sen sijaan pilareita peittävät upeat maalaukset, jotka ovat ainutlaatuiset kirkoissamme, koska ne on tehty keskiajan jälkeen, vuoden 1675 tienoilla. Samaan aikaan muista kirkkoista kalkittiin jo innolla ”pakanallisia munkkimaalauksia” pois silmistä.

Inkoon kirkon kuolemantanssia esittävä seinämaalaus on harvinaisuus. Maalauksessa kuolema vie tanssiin ihmisiä joka säädystä ja asemasta.

Lohjan kirkon asehuoneen seinillä on kuvattu myös moraliteetteja. Yläkuvassa pirut auttavat naisia kirnuamaan voita naapurin lehmästä varastetusta maidosta, alakuvassa ne sotkevat isäntien hevoskauppoja.

Aina itä-länsisuunnassa

Keskiajan kirkkorakennus koostui kolmesta selvästä osasta. Itsekirkkosali, pitkänomainen ns. runkokuone, oli aina itä-länsisuuntainen, alttarinsijaitessa itäosassa. Runkokuone oli yhdellä tai kahdella pilaririvillä jaettu ns. laivoihin, jolloin puhutaan kaksi- tai kolmilaivaisesta kirkosta. Moni vanhempi pieni kivikirkko on yksilaivainen. Katot olivat aikansa muuraustaidon mestarinäytteitä, joissa holviasaattoi koristaa jopa 40-jakoinen kuviointi. Kirkkoon tultiin rakennuksen eteläpuolella sijaitsevan asehuoneen kautta. Kirkon pohjoispuolella oli sakaristo, jossa keskiajalla ei ollut ulko-ovea.

Retken kohteista Inkoon ja Pohjan kirkot ovat kaksilaivaisia, mutta sisätunnelmaltaan erilaisia. Kun Inkoon kirkossa keskikäytävän valtavat pilarit estävät sekä kulun että näköyhteyden alttarille, Pohjan kirkossa pilaririvi on runkokuoneen pohjoispuolelle siten, että pohjoislaiva on vain puolet etelälaivan leveydestä. Niinpä kirkko tuntuu huomattavasti valoisammalta ja avarammalta kuin sitä suurempi Inkoon kirkko.

Puhuttelevat puuveistokset

Keskiajalla kirkon vakiovarustuksiin kuului sarja puuveistoksia, jotka olivat pääasiassa tuontitavaraa. Jokaisessa kirkossa oli kuoriaidan yläpuolella ”kirkon suuri risti” eli triumfikrusifiksi. Lisäksi oli kirkon suojeluspyhimyksen ja muiden pyhimysten kuvia. Ne kuten kaikki puuveistokset oli maalattu kirkkain ja helein värein.

Pohjan kirkossa on säilynyt vaikuttava sarja keski-

Karjaan kirkko valmistui 1470, mutta sen harjalla kohosi kattoratsastaja 1770 luvulla. Kellotapulissa on edelleen kaksi keskiaikaista pyhimysten kohokuvin koristettua kirkonkelloa.

Kaunis sää suosi Osaston retkeä, joten myös kirkkojen ympäristöön oli mukava tutustua. Kuvassa Raija Virtanen (vas.) ja selin Marja-Leena Jaakkola.

aikaisia puuveistoksia. Näistä vanhin on lyypekiläinen kirkon suojelepyhimyksen Neitsyt Marian kuva 1300-luvulta. Kuoriseinällä on herkkä, lähes luonnollista kokoa oleva pohjoissaksalainen 1400-luvun pietä. Sen vieressä oleva 1500-luvun triumfikrusifiksi on suomalainen. Kirkko on ilmeeltään keskiaikainen, sillä uudella ajalla tehdyt muutokset on pyritty palauttamaan alkuperäiseen muotoon.

... ja sitten lounaalle

Kolmen kirkon jälkeen oli aika ajatella maallisia. Pohjan kirkolta muutaman kilometrin päässä sijaitsevassa Fiskarsin Wärdshusissa odotti maittava lounas. Vanhan "Wärssyn" täytti melkoinen pulina ryhmämme odotellessa annoksia, mutta niiden tultua ei hetkeen kuulunut kuin aterimien kilinää ja muutama vaimea repliikki. Kahviin päästyä iloinen pulputus kaikui taas salissa. Varoimme kuitenkin lähtemästä Fiskarsin houkutteleviin designpuoteihin. Karjaa odotti.

Juoruaukot paljastavat vuodon

Karjaan kirkko on rakennettu 1460-luvulla ja vihitty 1470. Kirkon suojelepyhimyksenä pidetään Pyhää Katariina Aleksandrialaista. Kirkko sijaitsee jonkin verran taajaman ulkopuolella, päättävän tien varressa, joten sinne on harvoin muilla kuin seurakunnan jäsenillä asiaa. Tämä on valitettavaa, sillä keskiaikaisessa asussaan hyvin säilynyt kirkko sijaitsee kauniilla kumpareella Kirkkojärven rannalla.

Karjaan kirkon holveissa näkyi selvästi keskiajan rakentajien nerokas oivallus eli ns. juoruaukot tai juorureiät. Nimensä nämä tiilenpään kokoiset reiät ovat saaneet siitä, että vesikaton vuotaessa holvikupujen pinnalle tuleva vesi valuu aukkojen rei'istä kirkkosalin puolelle, jolloin vuoto havaitaan oitis ja katto korjataan. Samalla niiden kautta vaihtuu kirkkosalin ilma.

Kalkkimaalausten kertomaa

Keskiajan kirkoille on ominaista rikas, kuivalle kalkkilaastille tehty maalauskoristelu. Maalauksilla oli taiteellinen, hartaudellinen ja opetuksellinen tehtävä. Tämä näkyy hyvin Lohjan Pyhän Laurin kirkon seinä- ja holvimaalauksissa, jotka kuuluvat maamme kulttuuriaarteisiin. Kirkko on pitäjänkirkoksi kookas; vain Turun tuomiokirkko ja Naantalin luostarin kirkko ovat suurempia.

Lohjalla kuvakertomus alkaa kuori-ikkunan oikealta puolelta maailman luomisesta ja päättyy saman ikkunan vasemmalle puolelle viimeiseen tu-

TEKSTI: PIRKKO RIIPINEN

”Ollahan kaikki vastahanottavalla huulella”

Historian siipien havinaa löytää 90-vuotiaan Vaasan Suomalaisen Naisklubin Kerho-lehdestä, joka alkoi ilmestyä lähes viikoittain vuonna 1919. Siinä kerrottiin klubin toiminnasta, mutta myös klubilaisten mieliteet ja mielenilmaisut saivat tilaa.

Myös vaasalaisille Klubin toiminta näkyi hyvin: jokaviikkoisista tapaamisista ja erilaisista tapahtumista kerrottiin sekä etu- että jälkikäteen Vaasa-lehdessä. Niiden lisäksi lehden päätoimittaja Jaakko Ikola eli Vaasan Jaakkoo pakinoi lehdessä mielellään Klubin kuulumisista ja jopa ”mainosti” Klubin järjestämiä rahankeruutilaisuuksia.

Näin Vaasan Jaakkoo kirjoitti lehdessään 27.2. 1932 otsikolla Jaakkoo selittää:

”Tärkein asia on nyt tänä päivänä vaasalaisille muistaa, jotta tänä iltana on kaupungintalolla Vaasan Naisklubin järjestämänä illoiset karkausvuoren ilonpirot, joista tulot lankeavat Vaasan suomalaas-

ten naisten tulevalle vanhaan Koti-Liedelle, joten asia siltä kannalta on kovasti kannatettava ja hyvä. Mutta meille muille on ilta tarkotettu lystiksi ilonpiroksi, johon saa nauraa mielensä illooseksi kaikellaaselle hausalle ja viattomalle veikitelylle. Kuin myös olla niin juhlallinen ja arvokas simpanssi kun kukin ikänä tykkää.

Ohjelmaa on valmistettu viikkokaupalla ja nyt näytävät Vaasan korjat krooset mihkä he huvimestariina oikee joukolla pystyvät. Saavakko meitä miehiä nauramahan vai ei.

Mennähän nyt kaupungintalolle tänä iltana ja ollahan kaikki faarit ja muorit, flikanhatiskat ja poijanjolpit kerrankin lystillä ja ”vastahanottavalla” huulella, eikuntuu- lla, sillä ei näitä naisväjen juhlaa piretä kun vaan joka neljäs vuosi ja siihen mennessä on susi monen jo syönyt.”

Kerhon toimintaa, Vaasan Naisklubin.

mioon. Kuvitus sisältää raamatullista ja legendallista aineistoa ja mykistää runsaudessaan. Runkohuoneen seinät, holvit ja pilarit ovat täynnä maalauksia. Asehuoneen seinälle ja holviin on kuvattu myös moraliteetteja, muun muassa kuvaus petollisesta hevoskauppiaasta ja vilpillisestä emännästä, joka pi- run avustamana lypsää naapurin lehmää.

Lohjan kirkossa opastus päättyi ohjelman mukaan kello 17. Koko päivän reippaasti liikkuneet naiset jaloittelivat vielä hetken kirkkomaalla ja sen edessä olevassa puistossa. Valtioneuvos Johannes Viro- laisen hauta ja muistomerkki liittyivät päivän nähtävyyksiin.

Itselleni retken ideoijana jäi päivästä hyvä muisto. Pysyimme aikataulussa, ilma suosi ja retkikohteet kiinnostivat. Lohjan kirkossa lauletti suvivirsi oli kaunis päätös Helsingin Osaston kevään monipuoliselle toiminnalle.

TEKSTI JA KUVAT: MARJA-RIITTA TERVAHAUTA

Mikael Agricola – merkittävin suomalainen

Mikael Agricolan juhlavuosi oli vuosi sitten huhtikuussa, jolloin tuli kuluneeksi 450 vuotta hänen kuolemastaan. Silti hän on aina ajankohtainen suomen kirjakielen isänä ja kirkollisena uudistajana.

Kun pastori Juhani Holma kertoi Mikael Agricolasta, kaupungintalon valtuustosali täyttyi torniolaisista, jotka olivat tulleet kuuntelemaan hänen mukaansa tempaavaa esitystä.

"Vaikka Mikael Agricola sijoittui vuonna 2004 Suuret suomalaiset -äänestyksessä seitsemänneksi neljän presidenttimme, Adolf Ehrnroothin ja Arvo Ylpön jälkeen, hän on mielestäni merkittävin suomalainen", pastori **Juhani Holma** aloitti esitelmänsä Naisliiton Alatornion kevätkokouksen päätyttyä ja totesi, ettääänestyksessä kansalaisten lähimuisti pelasi hyvin. "Mutta osattiinko arvioida henkilön todellista suuruutta ja merkitystä ko-

ko suomalaiselle kulttuurille ja kansalliselle identiteetille?"

Tornion seurakunnan pastori Juhani Holma on oikea mies puhumaan Mikael Agricolasta, sillä hän on tutkinut väitöskirjatyössään suurmiehen elämänvaiheita syntymästä kuolemaan sekä tämän elämäntyön näkyvyyttä suomalaisessa yhteiskunnassa.

Opin tie, autuas aina

Uusimman tutkimuksen mukaan Agricola syntyi vuonna 1507 ja kun hän kuoli 1557, viime vuosi oli kansallisen merkkimiehemme 500. ja 450. juhluvuosi.

Mikael Agricola syntyi Pernajassa ja kastettiin Mikael Olavinpojaksi kotikirkkonsa mukaan – sekä Pyhän Mikaelin kirkko että kastemalja ovat vieläkin olemassa. Pappisvihkimyksen hän sai 25-vuotiaana.

Koulutielle lahjakas Mikael Olavinpoika ohjattiin varhain. Lähteiden mukaan Pernajan kirkkoherra Bertel opetti tämän lukemaan ja kirjoittamaan. Varsinaisen koulunkäyntinsä Mikael aloitti 10 vuoden ikäisenä Viipurissa, jonka kulttuurivirtauksista sai teini-ikässä vaikutteita ja jossa juurtui syvemmin myös rukouselämään.

Viipurista Mikael Agricola tuli Turkuun, jossa pääsi vuoden päästä piispan kanslerin kirjuriksi ja sieltä pian Wittenbergin yliopistoon valmentautumaan raamatunkäännöstyöhön. Maisteriksi hänet promovoitiin 1539.

Wittenbergistä tuore maisteri palasi Turkuun, jossa sai Turunkatedraalikoulun rehtorin viran. Sen lisäksi hän hoiti tuomiokapitulin jäsenen ja kirjurin tehtävät.

Turun katedraalikoulu oli tuolloin Suomen korkein oppilaitos, jossa koulutettiin nuoria poikia papin tehtäviin. Uudella rehtorilla oli varsin edistyskellisiä ajatuksia koulutuksen uudistuksesta. Lutherin koulutusohjelmaa lainaten hän kirjoittaa ”... kirkolle ja valtiolle olisi varsin edullista, jos kaupunkieihin perustettaisiin kouluja kumppaakin sukupuolta varten, erityisesti kirjurinkouluja...”.

Tämä tytöille tarjottu mahdollisuus koulunkäyntiin oli radikaali koulu-uudistus ja aikaansa edellä.

Mikael Agricola toimi reilut kahdeksan vuotta koulumestarina. Sen jälkeen hän siirtyi piispan apulaiseksi.

Ensimmäinen luterilainen piispamme

Opetus- ja kirjallisten töiden ohella Mikael Agricola ehti perustaa perheen. Avioliiton solmimisvuotta ei tiedetä, mutta puolison tiedämme: hän oli Birgitta Olavintytär. Perheeseen syntyi joulukuussa 1550 poika, joka sai nimekseen Christian. Poika kulki isänsä jalanjälkiä jatoimi Tallinnan ja Haapsalun piispana.

Christianin ollessa vuoden ikäinen Mikael Agricola osti perheelleen talon Turusta. Alkukesästä 1554 hänet vihittiin Turun piispaksi, mutta ehti hoitaa virkaa vain kolme vuotta, sillä hän kuoli huhtikuun 4. päivänä 1557. Mikael Agricola oli maamme ensimmäinen luterilainen piispa, mikä näkyi hänen työssään: hän teki tarkastusmatkoja aina Pietarsaarta ja Kalajokea myöten. Jälkipolvia tästä muistuttaa Turun tuomiokirkon edustalla oleva Oskari Jauhiaisen vuonna 1952 veistämä patsas.

Vaikka Mikael Agricola oli kuollessaan vasta 50-vuotias, hän jätti poikkeuksellisen suuret jäljet Suomen kirkolliseen ja kulttuurielämään. Jo hänen julkaisuutoimin-

tansa hakee vertaansa, sillä kymmenen vuoden aikana hän käänsi ja julkaisi suomeksi paljon keskeistä kirkollista kirjallisuutta. Ja loi samalla suomen kirjakielen.

Tässä syy, miksi Agricolaa pidetään suomen kirjakielen isänä.

Vaikka Mikael Agricola tekeytyksensä pääasiassa kirkolle, se kantoi ja kantaa hedelmää paljon laajemmalle. Hän oli pedagogi, humanisti, reformaattori, Suomen ensimmäinen luterilainen piispa ja lopulta diplomaattikin, suomen kirjakielen luoja.

”Mikael Agricolan elämäntyö nousee merkityksensä ohi kaikkien muiden ennen ja nyt elävien suomalaisten, Juhani Holman tiivistä merkkimiehen elämän. ”Se on ollut poikkeuksellisen merkittävä suomalaisen kirjallisuuden syntymisessä ja yleensäkin suomalaisuuden tiedostamisessa.”

Lisää aiheesta:

TM, MuM Juhani Holman väitöskirja *Sangen ialo Rucous – Schwenckfeldiläisen rukouskirja Mikael Agricola lähteenä*. Se hyväksyttiin Helsingin yliopiston teologisessa tiedekunnassa kesäkuun alussa.

Juhani Holman rukouskirja *Jumalan aijnoan olchoon kiitos, Kirkkohallitus, 2007*. Se sisältää 44 Mikael Agricolan rukouskirjasta valittua ja nyky-suomeksi muokkaa-
maa rukousta.

TEKSTI JA KUVAT: TARJA KORTENIEMI

Miten kävellä vetten päällä - mahdollottomasta mahdollista

Kirjailija, kansanedustaja Tommy Tabermann tunnetaan rakkausrunoistaan ja nykyään myös eduskunnassa pitämistään rakkauspuheistaan. Torniolaisia hän kehotti osoittamaan hellyyttä kanssakulkijoille sanoin ja kosketuksin.

"Muistelkaa aamun ensimmäistä tekoanne", Tommy Tabermann aloitti puheensa. "Oliko se suudelma?"

Jos oli, hyvä, sillä amerikkalaisen tutkimuksen mukaan suuteleminen vähintään kuusi sekuntia ennen töihin menoa ja illalla puolittaa avioeron mahdollisuuden ja vähentää ihmissuhdeinvalidien ja orpojen määrää. Saksalaisen tutkimuksen mukaan taas ne, jotka suutelevat aamuisin, elävät viisi vuotta kauemmin ja sairastelevat vähemmän. Heille sattuu kolareita vähemmän ja he saavat enemmän palkkaa.

Kirjailija puhui myös naurusta ihmisten yhteen liittäjänä ja sen merkityksestä ihmisen terveydelle. "Kun se katoaa, ollaan huonolla tiellä."

Tästä ei ollut huolta huhtikuussa Ammattiopisto Lapin juhlasalissa, jossa oli Suomalaisen Naisliiton Alatornion osaston NaSeVa-ilta. Se oli Tommy Tabermannia lainaten "tyypillinen suomalainen kulttuuritilaisuus" eli ei kovin monta miestä paikalla.

Hieman enemmän miehiä oli Suomalaisen Kirjakaupan Tornion myymälässä, jossa kirjailija vieraili. Hän sai myös paikallisen lehdistön huomion.

Toinen ihminen uhka ja kaipuun kohde

"Suomi on nyt vauraampi kuin koskaan, mutta siitä huolimatta noin miljoona ihmistä elää yksin, heistä puolet vastoin tahtoaan. 400 000 – 500 000 suomalaista syö masennuslääkkeitä, 140 000 on työttömiä, 7-8 prosenttia koululaisista kokee kiusaamista, 20 prosenttia oppilaista kärsii masennuksesta ja 20 prosenttia aikuisista jää vailla rakkautta", Tommy Tabermann luetteli asioita, jotka kertovat pahoinvoinnistamme.

Myös syyn ja seurauksen suhde on monen ihmisen ajattelussa katkenut, ja se näkyy väkivaltana.

"Suomalainen kokee turvallisuutta, kun on kaukana muista ihmisistä, mutta kaipaa samalla toisen ihmisen läheisyyttä ja hellyyttä. Tässä on ristiriita: toinen ihminen on lähellätullessaan uhka, mutta samanaikaisesti kosketuksen kaipuun kohde. Sen kuulee kaihomielisissä iskelmissä ja suomalaiset ovat maailman hierotuin kansa."

Syntymän jälkeen lapsi laitetaan usein äidin ihoavasteen. Tommy Tabermann toteaa, että siitä syntyy ensimmäinen kieleemme, aistillinen mielihyvä.

"Kun tätä toistetaan, olemme tyytyväisiä, mutta jos se torjutaan, ajaudumme aggression tielle."

Fyysinen kosketus vanhemman ja lapsen välillä päättyy kuitenkin Suomessa varhain. Tämä kulttuurimalli pitäisi muuttaa, eikä se ole kirjailijan mukaan edes vaikeaa.

"Nauru kuten itkukin on universaali kieli," Tommy Tabermann muistutti kuulijoitaan, joita oli tullut häntä kuuntelemaan täysi salillinen eli noin 300.

"Me voimme tehdä paljon, käsi kädessä. Voimme aloittaa muutoksen käyttämällä enemmän kolmeapienta sanaa: kiitos, anteeksi, rakas.

Vain murrettu leipä on kokonainen

Tommy Tabermann arvosteli myös suomalaista palvelukulttuuria – tai oikeastaan sen puutetta.

"Suomalaiset eivät ole tottuneet hyvään kohteluun."

Yhtenäselityksenä lähisuhtevä kivalle kirjailijalle suomalaisen yhteiskunnallisen alamaisuuden.

"Suomalaiset eivät pura julkisesti esimerkiksi yhteiskunnallisten päätösten aiheuttamaa pahaa oloaan kuten vaikkapa ranskalaiset, vaan he menevät kotiin mäiskimään toisiaan. He unohtavat, että aikuisuus on rakastamista ja välittämistä."

Aikuisuus ei ole kuitenkaan muodissa. Kaikki haluavat nopeasti puberteetin, mutta jäävät siihen. Toisista välittämisen vertauskuvaksi kirjailija otti kurkiauran, joka saattaa väsyneen alas syömään ja odottaa, jolla on kollektiivinen kannustushuuto.

"Jokainen ihminen voi väsyä, murtua ja olla maahan lyöty. Tilanne on vaikea, jos on eletty niin, ettei kukaan häntä silloin kannata."

Avuksi Tommy Tabermann esitti humanismin pelisäännöt.

"Me emme voi pelata kaksilla korteilla. Meillä voi olla monia rooleja, mutta meillä on vain yksi minuus - ja me olemme siitä vastuussa."

Ahneudesta, perisynnistä, on tullut ylpeyden aihe. Kuitenkin vain murrettu leipä on kokonainen. Anteliaisuus lisää onnea, ja sitä voi vain jakaa. Jaettu ja hyviä hetkiä voi muistella ja siten ylläpitää onnentunnetta.

Kirjailija toivookin, että tulevaisuuden ihmistyyppi olisi yhteisöllinen ja antelias. Muuten tulevaisuutemme näyttää huonolta.

Enemmän siltoja, vähemmän muureja

Onnellisuustutkimuksen mukaan onnellisuuden voisaa-vuttaa tekemällä hyvää.

Meiltä suomalaisilta onni-sana on kuitenkin riistetty, sillä "onni koetaan vain tähdenlennoksi", onnenhetkiä muistellaan. On valitettavaa, että sana onnellinen on saanut sivumerkityksen höyrähtänyt syystä, että se samaistetaan hymyileviin kylähulluihin.

Kirjailija vaatii tiikin onnellinen-sanan palauttamista. Samoin unelmien.

"Olkaa realisteja, unelmoikaamattomia", hän kehotti. "Suuret unelmat kuuluvat elämään."

Väkivalta pysyy Tommy Tabermannin mukaan loitol-

la, kun yhteiskunnassa vallitsee mahdollisimman suuri tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus.

”Kaikki tietävät, että oikeudenmukaisuuden kokeminen synnyttää mielihyvää. Sotatilassa nopeat syövä hitaat. Väkivallan, syömisen oppi vie pelon maailmaan. Emme ole tulleet tänne sortamaan ja alistamaan toisia, vaan kulkemaan yhdessä, jakamaan, tekemään hyviä tekoja.”

Tässä kielellä on tärkeä tehtävä, sillä ilman kieltä emme voi hahmottaa itseämme. Ja kun kieli loppuu, tilalle tulee väkivaltaa.

”Sanat ovat tekoja, ja sen vuoksi kieltä tulee tulkitä tarkasti. Kieltä käyttäen me vapaudumme tai meidät

alistetaan”, kirjailijatotesi ja kertoi olevan huolissaan, että suomalaiset yläluokkaikäiset pojat lukevat vähän kaukon kirjallisuutta, vain 1,5 kirjaa vuodessa. Esimerkiksi venäläiset lukevat kymmenen kertaa enemmän.

Lopuksi Tommy Tabermann lausui tyytyväiselle yleisölleen runoja ja muistutti runouden universaalista voimasta:

”Me ihmiset voimme ymmärtää toisiamme, jos haluamme. Pitää rakentaa enemmän siltoja ja vähemmän muureja. Ne rakennetaan samoista kivistä.”

HÄMEENLINNA

TEKSTI: RITVA RYSÄ

Nuoret ja netti

Tunne meko nuoremme maailman, pohdittiin helmikuussa Hämeenlinnan osaston kuukausikokouksessa. Sen aihe oli mitä ajankohtaisin: nuoret ja netti.

Nimettömänä chattipalstoilla

Aihe tuli esille sekä yleisissä tiedotusvälineissä käydyssä keskustelussa että olin sen opettajantöyssäni kokenut ajankohtaiseksi. Oppilaiden vanhempien kanssa käymäni keskustelut kertoivat, etteivät vanhemmat välttämättä tiedä, miten heidän nuorensa viettävät aikaansa omankodin seinien sisäpuolella. Näin siitähän huolimat-ta, että he itse käyttävät samoja tietovälineitä eli nettiä ja kännykkää päivittäin.

Sosiaaliset taidot vähenevät

Sähköistentietovälineiden käytön valtava laajeneminen on vähentänyt sosiaalista kanssakäymistä ja heikentänyt sosiaalisia taitoja. Nuori ihminen, jonka oma identiteetti on vasta kehittyvässä, on alttiina hyvin monesta suunnasta tulevalle houkuttelevalle tarjonnalle. Kuva ja äänitulva turruttavat aisteja, joten tarvitaan yhä kovempia juttuja tuottamaan elämyksiä. Toisaalta ei ymmärretä niitä teknisiä mahdollisuuksia, joita sähköiset tietovälineet tarjoavat.

Kännykkämaailmatekstareineen ja kameroineen on osoittautunut aikuisillekin haasteelliseksi. Koulukiusaamisen uusi muoto on opettajien ulottumattomissa, vaikeasti havaittavissa ja toteen näytettävissä. Oman houkutuksensa tuovat kännykällä tilattavat palvelut ja ns. pikavipit.

Internet keskustelupalstoinen on luonut kokonaan oman maailmansa. Monelle nuorelle siitä on tullut enemmän todellista kuin oikeasta elämästä. Nuorten keskustelu- eli chattipalstoille voi osallistua kuka tahansa ja esiintyä täysin eri henkilönä ikänsä, sukupuolensa ym. suhteen.

Jokelan tragedian myötä kävi myös ilmi, miten helposti näillä keskustelupalstoilla voi löytää hengenheimolaisia mitä ihmeellisimmissä asioissa ympäri maailman. Tällainen saman asian ympärille kerääntyvä joukko voi muodostaa oman ryhmänsä, sulkea sen muilta ja vahvistaa sitten omia mielikuviaan ja ajatuksiaan. Netissä voi luoda virtuaalipersonallisuuden ja tehdä sen kautta mitä tahansa asioita tunteettomasti ja näennäisesti vailla seuraamuksia.

Nettikuva voi elää ikuisesti

Moni nuori ei myöskään ymmärrä, että kerran nettiin viety kuva, video tai teksti voi jatkaa siellä elämäänsä ikuisesti ilman, että siihen voi itse puuttua tai sitä poistaa. Esimerkiksi työnhakutilanteessa kymmenen vuoden kuluks ei ole ehkä hauska katsella kuvaa, jonka on sinne joskus nuorena laittanut. On hyvä myös tietää, että Suomen lainsäädäntö ei pysty vaikuttamaan muuallamaailmassa toimivien internet-palvelimien sisältöön.

Asiasta kiinnostuneille suosittelen Mannerheimin Lastensuojeluliiton sivustoa.

TEKSTI JA KUVA: KIRSTI OJALA

Henkosia, säkeitä ja uutisia

Oulun osastolla oli toukokuussa iloinen ilta. Jäseniltä oli tullut kaksi uutta kirjaa ja Voimavarakeskus Sinnistä kuultiin kaksi vaikuttajauutista.

Suomalaisen Naisliiton Oulun osasto vietti toukokuussa perinteistä kulttuuri-iltaa Sinnin tiloissa. Tilaisuuteen oli kutsuttu muitakin naisjärjestöjä. Oulun Ympäristön Kalevalaiset Naiset olivat ottaneet kutsun vastaan ja osallistuivat iltaan monilukuisina esittäen Kalevalan runoja.

Myös Osaston jäsenet lausuiivat runoja, **Riitta Messman** Kantelettaren runoja, **Sisko Kuikka**, **Eeva Holma**, **Eeva-Kaarina Sarastamo** ja **Kristiina Haukkamaa** omiaan.

Eeva Holma lausui runoja tuoreesta, huhtikuussa ilmestyneestä kirjastaan Henkosia haiku – tankalangoon, joka sisältää nimensä mukaisesti itämaisia runoja. Onnea Eeva! Toukokuussa julkaistu runokirja Säkeen ylittäjät on puolestaan Oulu-opiston runoryhmän teos, jonka on toimittanut **Pirkko Böhm**. Antologiassa on kolmen jäsenen runoja: Eeva Holman, Eeva-Kaarina Sarastamon ja Kristiina Haukkamaan. Runojen kirjoittaminen harrastuksen tunnustettiin mielialaa kohentavaksi. Samoin niiden kuunteleminen.

Runotuokion jälkeen Sinnin toimitusjohtaja **Leena Teräs** kertoi hyviä uutisia: Sinni on otettu malliesimerkiksi kansainväliseen, kesäkuun ensimmäisellä viikolla Ha-

noissa Vietnamin pidettävään Global Summit of Women -konferenssiin. Onnea Sinnille!

Onnea myös Leena Teräkselle, joka on valittu ministeri Tarja Cronbergin asettamaan, naisryhtäjäedistävään työryhmään. Se aloittaa työskentelynsä kesäkuussa, ja työ kestää vuoden.

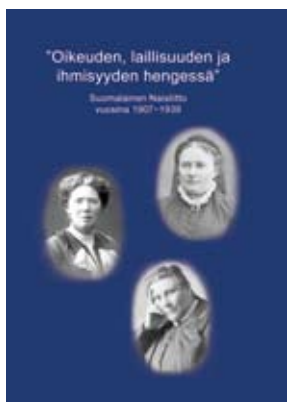
Voimavarakeskus Sinni on uusi, naisjärjestöille suunniteltu yleishyödyllinen osakeyhtiö, jonka toiminta tähtää pitkäjänteiseen, sukupuolitietoiseen aluekehitystyöhön. Se tarjoaa moninaista toimintaa naisille, kehitystyötä maakunnassamme - pohjoista naisvoimaa yhden katon alla!

Sinnin perusti viime vuoden helmikuussa neljä naisjärjestöä: Oulun naisunioni ry., Oulun seudun ryhtäjäedistävät ry., Saran naiset - Oulun tutkijanaiset ry. ja Suomalaisen Naisliiton Oulun osasto ry.

Lisätietoja Sinnistä osoitteessa www.sinni.fi

Eeva Holma lausuu, Riitta Messman, Tiina Tervaskanto-Mäentausta, Liisa Mäki ja Eeva-Kaarina Sarastamo kuuntelevat.

Oikeuden, laillisuuden ja ihmisyyden hengessä

Suomalainen Naisliitto
vuosina 1907-1939
Tanja Ohtonen
Suomalainen Naisliitto 2007

Tanja Ohtosen pro gradu -työnä tehdyn historian ylevä nimi on poimittu Suomalaisen Naisliiton säännöistä vuodelta 1921. Kirja noudattaa yliopistolliselle opinäytetyölle kuuluvaa tiukan muodollista formaattia tarkkoine lähdevitteineen ja monipuolisine liitetietoineen. Ne antavatkin mahdollisuuden lukijalle paneutua tarkemmin eri aihealueisiin. Kirja avoi nautinnollisesti lukea ajassa etenevänä, elävänä historiallisena kertomuksena, mutta myös helposti palata aiempiin kohtiin hyvin jäsennellyn sisällysluettelon avulla. Kirjassa on niin paljon yksityiskohtaisen tarkkaa tietoa ja henkilöitä, että juonessa kiinnipysyminen edellyttää usein asioiden tarkistamista. Mutta näin lukien naisliikkeen, yhteiskunnallisen kehityksen ja Suomalaisen Naisliiton historian juonet etenevät rinnan toisiaan täydentäen ja selittäen.

Kirja vastaa myös kysymyksiin, joita oli mieleeni noussut jo tullessani Naisliiton toimivaksi jäseneksi. Mihin tarpeeseen uusi järjestö

syntyi? Mitkä olivat sen toimintatavat? Keitä perustajat? Millainen oli jäsenistö taustaltaan? Miten se liittyi silloiseen poliittiseen kenttään?...

Useimpiin näistä kysymyksistä saa monipuolisen vastauksen, mutta esimerkiksi jäsenistön kuvaamiseen kirjoittaja ei ole löytänyt yrityksiään huolimatta tarkkaa tietoa. Sen sijaan perustetuista paikallisyhdistyksistä on luettelot. Tästä tulee mieleen itämän päivän pöytäkirjat ja niiden niukat tiedot. Historioitsijoille olisi tärkeätä saada elävää ja seikkaperäistä kertontaa.

Ihailen voi lukea siitä intomielisestä ja sinnikkästä uurastuksesta, mitä perustajanaiset Lucina Hagman, Tekla Hultin ja Maikki Friberg naisten hyväksi tekivät. Suuri osa tuon ajan toimijoista oli opettajia. Heillä olivaltmiinamaan kattava verkosto ja ammattikoulutuksensa antama taito opettaa ja edistää asioita, taito puhua ja kirjoittaa. Ehkä myös tarvittava auktoriteetti?

Kirjasta ilmenee, että joillekin naisasialiikkeen edustajille riittinäistenäänioikeudensaaminen, toiset taas jatkoivat työtään yhteiskuntaelämän eri alueilla. Keskeistä oli perhelainsäädännön ja työelämäkysymysten uudistaminen naisten ja perheen kannalta oikeudenmukaisiksi. Myöskirkkolakia muutettiin osittain naisten toiveiden mukaiseksi. Sen sijaan kirkon vaikutuksesta naisasialiikkeeseen ei kerrota.

Tuon ajan yhteiskunnassa erotettiin siveyden ja raittiuden vaaliminen omaksi alueekseen, josta yleensä naiset vastasivat. Niinpä myös Suomalainen Naisliitto otti asiakseen moraalin kohottamisen ja ylläpitämisen sekä lehdistön valjastamisen asialle. Huomiota herätti, että raittiusliikkeeseen kuului vuosisadan alussa 21 000 naisjäsentä, mutta naisyhdis-

tyksissä heitä oli yhteensäkin vain muutamia tuhansia.

Yhteiskunnalliset myllerrykset näkyivät myös Naisliiton toiminnassa käytännön tekoina. Sodan päätyttyä monissa osastoissa lievitettiin elintarviketuloa kasvattamalla juureksia ja vihanneksia. Huolehdittiin perustarpeista ja paikattiin sodan jättämiä henkisiä haavoja.

Ensimmäisen maailmansodan jälkeen rauhantyö koettiin tärkeäksi. Suomalainen Naisliittokin liittyi kansainvälisen Rauhanliiton jäseneksi. Tätä kautta aukeni myös muitakansainvälisyhteyksiä. Kesällä 1924 saatiin Pohjoismainen naiskongressi Suomeen.

Suomalaisen Naisliiton alkuaika oli yhdistysten kulta-aikaa. Asioita ja aatteista ei ollut pulaa. Monet jäsenet kuuluivatkin useampaan yhdistykseen. Osa yhdistyksistä eriytyi toisistaan politiikan tullessa naisasiaavahemmaksi. Myöskielikysymys hajautti naisasialiikettä. Kirjan mukaan Naisliiton jäsenistö koostui pääosin suomenkielisistä, porvarillisista, edistysaatteen naisista. Siviilisäädyn tai ikäryhmän mukaista ryhmittelyä ei voi tehdä tarkkojen tietojen puuttuessa. Jotain voi tuki päätellä siitä, että tuolloinkin kaivattiin nuoria naisia toimintaan.

Edellä olen nostonut esiin mielenkiintoani herättäneitä asioita. Maininnan ansaitsee vielä liitteenä oleva Suomalaisen Naisliiton luento-ohjelma 1908-1939. Sekuvaa sitä aiheiden ja luennoitsijoiden monipuolista kirjoa ja korkeaa tasoa, josta edeltäjäamme ovat saaneet nauttia.

Suomalaisen Naisliiton historian jatko-osaa odotellen. - Ritva Rysä

Meidän suvun naiset - antologia

Toimittaneet Majjaliisa Kaistila
ja Riitta Sivenius
Suomalainen Naisliitto 2007

Suomalaisen Naisliiton satavuotisen historian aikana tunnetaan runsaasti säätyläisnaistensekähyvin koulutettujen ja varakkaiden vaikuttajanaisten tarinoita. Liiton koululaisille julistama kirjoituskilpailu 100-vuotisuutensa kunniaksi oli oiva tapa nostaa myös tavalliset suomalaiset naiset esille. Lapset muistavat paljon tarinoita, joita he ovat kuulleet vanhemmalta polvelta. Vaikka tarinat ovat ajan mittaan kaunistuneet, ne ovat tositarinoita. Lapset kirjoittavat myös äideistään ja sisaruksistaan, jolloin tarinat muokkautuvat vain heidän mielessään.

Antologian tarinoiden kirjo on laaja. On tarinoita äideistä, mummoista, sisarista ja tädeistä, on tyttöjen ja poikien laatimia kirjoituksia, on maahan- ja maastamuuttajanaistensekämaalais-jakaupun- kilaisnaisten tarinoita. Rohkeut-

ta on vaatinut kirjoittaa omalla nimellään vaikeistakin suvun asioista tai totuuksia sukulaisten luon- teista.

Eniten tarinoita on mummoista ja mummojen maaseudusta, joka on todistus suomalaisesta raken- nemuutoksesta. Kirjoittajat mat- kustavat usein kauas mummo- laan. Luonto näyttelee mummo- jen tarinoissa suurta pääosaa, ja kirjoittajat ovat kiinni mummo- laan maisemassa. Kaipuu ja ikävä lu- ovat hellyttäviä kertomuksia mum- mojen elämästä. He ovat olleet rohkeitaselviytyjiä ankarista olois- ta kuten sodasta ja rahantakaisista vainoista.

Äideistä kirjoittaminen sen si- jaan osoittautuu vaikeaksi Meidän suvun naiset -otsikon alla. Kirjoit- tuksia onkin vähän ja ne ovat lyhy- ehköjä. Äitejä pidetään kertomuk- sissa esikuvina, turvallisuuden tuojina ja ruoan valmistajina. Äitiä kuvataan hienovaraisesti ronnee- na naisena, ja hänestä on kirjoitet- tu jopa runoja.

Kirjan toimituskunta on valin- nut palkitut kirjoitukset, lopputu- lokseen ei ole puuttuminen.

Valinta on ollut varmasti vai- kea, sillä muutkin tarinat ovat an- siokkaita. Palkittujen kuvat on si- joitettu kivasti monivärisen kan- teen, ja kuvia on käytetty musta- valkoisen painatuksen alla sopi- vasti häivyttään. Sen sijaan kirjan elävöittämiseksi tarkoitetut alku- peräistekstin näytteet ovat paino- teknisesti epäonnistuneet. Epäsel- vä teksti jääkin harmittamaan kir- joittajan puolesta.

Osallistujia oli kokomaastavain pari sataa, joten kirjoituskilpailun julistamisessa on täytynyt men- nä jotain pieleen. Myös kirjan painatusmäärä arvioitiin liian pienek- si, sillä kirja myytiin pian loppuun. Sääli, sillä eräs isoäiti lukee kirjaa suu hymyssä ja ensimmäinen ky- symys on, mistä tätä saa ostaa. (Tähän lehden toimitus voi vasta- ta: antologiasta on otettu uusi pai- nos, jota saa elokuusta alkaen lii- ton toimistosta.)

Tämä kirja on selvästi lasten viesti vanhemmille; se on syytä lu- kea. - Kirsti Ojala.

JÄSENEÄ VAIKUTAT

Suomalainen Naisliitto ry

- O Haluan liittyä jäseneksi.
- O Haluan tietoa Suomalaisesta Naisliitosta.

Nimi _____

Osoite _____

Puhelin _____

Sähköposti _____

Lisätietoja ja sähköpostiyhteys:
www.suomalainennaisliitto.fi
naisliitto@kolumbus.fi

Suomalainen Naisliitto ry
Aurorankatu 17 A 11
00100 HELSINKI

Kuin satakielten laulu

Toimittanut Maija Kauppinen
Suomalainen Naisliitto
Helsingin Osasto 2007

Kuin satakielten laulu on Naisliiton Helsingin Osaston 100-vuotisjuhlakirja. Kirjan nimi on niin kiehtova, että se saa lukijan kuin lukijan vilkaisemaan teoksen sisältöä ja kiinnostumaan naisliikkeen historiasta ikään kuin vahingossa. Yhdistysten historiat tahtovat jäädä juhlien jälkeen odottamaan seuraavia vuosijuhlia, mutta tätä kirjaa tullaan lukemaan ahkerasti muuallakin kuin Helsingin Osastossa jo siksi, että kaikki sen vaikuttajanaiset ovat olleet myös valtakunnallisia vaikuttajia. Helsingin Osaston historia on osa Suomalaisen Naisliiton ja suomalaisen naisliikkeen historiaa.

Kirjan otsikot ovat kiinnostusta herättäviä kuten esimerkiksi Elinvoimainen sortokausi. Luvussa kerrotaan naisten järjestäytymisestä, joka oli alkanut sortokautena 120-vuotta sitten ja päättyi vuoteen 1907, jolloin Suomalainen Naisliitto ja sen Helsingin Osasto syntyivät naisten äänioikeuden ja vaalikelpoisuuden alkuaallokkoon. Naiset eivät saaneet ensimmäiseen eduskuntaan kuin 19 edustajaa, joten yhdistyksen tärkeä tehtävä oli jakaa valistusta naisille. Naisentasa-arvon parantamiseksi vaikutettiin muun muassa avioliittolainsäädäntöön, naisten koulutukseen ja kansan raitistamiseen.

Järjestön historian vaiheita elävöittävät henkilökuvaukset. Toi-

saalta henkilöiden toiminta nivoutuu koko yhteiskuntaan, mikä ilmentää toimijanaisten olleen suuria suomalaisia vaikuttajia. Heidän joukossaan on koko kansan tuntema Minna Canth, mutta myös naisasianaiset Lucina Hagman ja Tekla Hultin.

Kirjassa kerrotaan mystisen naiskagaalitoiminnasta. Seolislainen järjestö, osa Venäjän vallan aikaisten laittomuuksien vastustamiskamppailua. Vuonna 1899 oli julistettu ns. helmikuun manifesti, 1900 postimanifesti ja kielimanifesti ja yhdistymisvapauden rajoitukset. Nii tavastavan naiskagaali oli osoitus naisten rohkeudesta ja neuvokkuudesta.

Talous hoidettiin taitavasti Helsingin Osastossa. Talkoitapidettiin sata vuotta, joten rahaa ei ollut yllin kyllin. Oman huoneiston hankkimiseksi otettiin rohkeasti lainaa, mutta se jouduttiin rahan puutteessa vuokraamaan. Välillä sitä jopakaupattiin. Myöshyväntekeväisyteen on riittänyt panostusta. Helsingin Osasto oli perustamassa Suomen kukkaisrahastoa, jonka palvelutalosisijaitseen nykyään Katajanokalla.

Suomalaisen Naisliiton äänenkannattaja oli Naisten Ääni, jonka päätoimittajana toimi Maikki Friberg 22 vuotta. Lehti, jolla oli parhaimmillaan yli 10000 tilaajaa, eli vuoteen 1949. Sen jälkeen järjestö oli 30 vuotta ilman omaa lehteä. Vuodesta 1981 lähtien äänenkannattajana on ollut Minna, jonka tekeminen on pohjautunut paljolti Helsingin Osaston toimeliaisuuteen.

Osaston kansainvälinen toiminta on ollut virkeää, on vierailtu Baltian maissa ja Euroopassa sekä Pohjoismaissa, on oltu isäntinä kansainvälisten järjestöjen kokouksille. Ikkunat auki Eurooppaan pitää paikkansa, vaikkamatkaker tomuksista – niin tärkeitä kuin ne Osastolle ovatkin olleet – olisi riittänyt juhlakirjaan yksi kooste. Pienenä negatiivisena yksityiskohtana pidän myös otsikkoa Naisten

vuosikymmenen päätös, koska nimi harhauttaa. Kesti tovin ennen kuin ymmärsin, että sillä tarkoitettiin YK:n naisten vuosikymmenen päätöskonferenssia, sillä tarina ei liity Naisliiton toimintaan muuten kuin osallistumisena.

Helsingin Osaston nykyinen toiminta saa tilaa kirjassa oikeutusti. Toimihenkilöiden esittelyistä paistaa innokkuus, ahertaminen ja asiantuntemus. Suomalaisen Naisliiton kirjaston ylläpito on yksi esimerkki täsmällisestä ja osaavasta toiminnasta.

Kirjan kuvitus elävöittää historiaa, varsinkin isot naisten joukkokuvat kertovat vahvasta yhteishengestä ja itseluottamuksesta, säätilyisyys näky asusteissa. Kainalojut elävöittävät kirjan historiallista tekstiä. Niitä on mukava lukea varsinaisen tekstin ulkopuolellakin milloin vain. Pienet tositarinat liittyvät sopivasti päätekstin asiayhteyteen.

Kirjan toimittaja Maija Kauppinen on onnistunut tehtävässään. Työn määrä on ollut mittava, kun ottaa huomioon, että asiat on täytynyt penkoa arkistojen kätkeistä. Jäinkin kaipaamaan viitteitä varsinkin kun arkisto- ja kirjallisuustietojen laittaminen tarkoiksi viitetiedoiksi olisi tehnyt ainakin kirjan historiaosastahelpostitiedekirjan. Mutta Leena Krohnin ideasta syntynyt kirja on näinkin tarpeellinen jahyvä tietolähdenaisasialiikkestä. Sisältö on tuoretta ja tekstit nivoutuvat loogisesti yhteiskunnalliseen tilanteeseen naisten aseman parantamiseksi.

Satakielen laulu on voimakasta, vivahteikasta ja hyvin kaunista, luonnehtiisanakirjarakastamamme linnun laulua. Kirja kertoo voimakkaista naisista, vivahteikkaastatoiminnasta ja kauniistatasa-arvon päämäärästä – kuin satakielten laulusta. – Kirsti Ojala.

Aurorankadun kirjaston uutuuksia

Kaunokirjallisuus

Ekman, Kerstin: Sudentalja-trilogia (Herran armo, Viimeinen uitto, Raaputusarvat)

Hustvedt, Siri: Kaikki mitä rakastin

Kilpi, Eeva: Unta vain

Lessing, Doris: Kesä ennen pimeää

Lessing, Doris: Kultainen muistikirja

Mazzarella, Merete: Illalla pelataan Afrikan tähteä

Munro, Alice: Viha, ystävyys, rakkaus

Oksanen, Sofi: Puhdistus

Shields, Carol: Tavallisia ihmeitä

Stenius, Yrsa: Totuudesta ja valheesta

Utrio, Kaari: Kiilusilmä feministi

Lyriikka

Ahmátova, Anna: Valitut runot

Hämäläinen, Helvi: Valitut runot

Kilpi, Eeva: Perhonen ylittää tien. Kootut runot 1972 - 2000

Tietokirjallisuus

Lehtonen, Ulla: Syö itsesi terveeksi

Piippo, Sinikka ja Salo, Ulla: Mielen ja rakkauden kasvit

Uusikylä, Kari: Naislahjakuus

Muistelmat, kirjeet ja elämäkerrat

Anhava, Helena: Toimita talosi

Kinnunen, Raila: Kyllikki Forssell. Suurella näyttämöllä

Konttinen, Riitta: Dora Wahlroos – taiteilijatarina

Koskinen, Irma (toim.): Tyyni Tuulio. Nuoruusajan kirjeenvaihtoa

Saarenheimo, Kerttu (toim.) Elina Vaara. Lumotusta prinsessasta itkuvirsien laulajaksi

Sella, Seela: Se palaa! Seela Sellan elämä

Tuomioja, Erkki: Häivähdys punaista. Hella Wuolijoki ja hänen sisarensa Salme Pekkala vallankumouksen palveluksessa

Taide ja taiteentutkimus

Aav, Marianne ja Viljanen, Eeva (toim.): Rut Bryk

Artomaa, Ulla (toim.): Naisten salonki

Karttunen, Ilkka (toim.): Eero Järnefelt ja venäläinen realismi

von Konow, Jatta: Martta Wendelinin taide ja työ

Lukkarinen, Ville: Pekka Halonen – pyhä taide

Hankintojen lisäksi kirjasto on saanut useita lahjoituksia.

- Marja-Leena Jaakkola

Suomalainen Naisliitto

Hallitus

Oili Pääwals, puheenjohtaja
Laaksotie 11 A
02700 Kauniainen

Liisa Temisevä,
varapuheenjohtaja
Eräpolku 5
41470 Rutalahti

Marja-Riitta Tervahauta,
rahastonhoitaja
Kulleronkatu 1 A 9
95430 Tornio

Maija Kauppinen
Arvi Kariston katu 15 as. 12
13100 Hämeenlinna

Rita Kurhela
Raastuvankatu 51 as. 16
65100 Vaasa

Maila Perälähti
Rauhankatu 1 G 73
13100 Hämeenlinna

Eila Saarinen
Tuomikatu 7 A 19
15520 Lahti

Airi Virkkunen
Iniöntie 4 A 9
90100 Oulu

Raija Virtanen,
kunniapuheenjohtaja
Kivimäentie 12
01620 Vantaa

Osastojen puheenjohtajat

Alatornio
Marja-Riitta Tervahauta
Kulleronkatu 1 A 9
95430 Tornio

Helsinki
Leena Krohn
Itämerenkatu 12 F 126
00180 Helsinki

Hämeenlinna
Ritva Rysä
Hattelmalantie 51
13100 Hämeenlinna

Jyväskylä
Liisa Kuusela
Tellervonkatu 21 A 11
40200 Jyväskylä

Lahti
Eila Saarinen
Tuomikatu 7 A 19
15520 Lahti

Oulu
Tiina Tervaskanto-Mäentausta
Sauvatie 11
90230 Oulu

Vaasa
Seija Lähdemäki
Rantakatu 11 A 7
65100 Vaasa

Tervetuloa Vaasaan 4.-5.10.2008

Olette lämpimästi tervetulleita Minna Canth -seminaariin
Ikä-ihmisten turvallinen tulevaisuus,
Naisliiton syyskokoukseen ja
Vaasan Suomalaisen Naisklubin 90-vuotisjuhlaan.

OHJELMA:

4.10.08 klo 12.00 Juhlavastaanotto hotelli Silveriassa

klo 13.30 Minna Canth- seminaari hotelli Silverian auditoriossa

- Seminaarin avaus, pj **Seija Lähdemäki**
- Kaupungin tervehdys, apul. kaupunginjohtaja **Kristina Stenman**
- Peruspalveluministeri **Paula Risikko:**
Valtiovallan visiot ikäihmisten palvelujen kehittämiseksi
- Sosiaalityön ohjaaja **Maija Valo:**
Kultaisen iän ystäväpalvelut avainasemassa tulevaisuudessakin
Seminaarikahvit
- TK:n johtava lääkäri **Björn Forsen:**
Geriatrian mahdollisuudet huomispäivän haasteissa
- Diakoniajohtaja **Sirpa Tirri:**
Seurakuntatyön haasteet väestön ikääntyessä
- Seminaarin päätössanat, Suomalaisen Naisliiton pj **Oili Pääwals**

klo 19.00 iltajuhla hotelli Silverian ravintolassa
Juhlaillallinen ja ohjelma pohjalaiseen tyyliin.

Ilmoittautumiset 26.9.08 mennessä puh.041-447 0212/Pirkko Koskiahde.

5.10.08 klo 10.00 Naisliiton syyskokous hotelli Silverian auditoriossa.